Regio West-Brabant
Begroting 2024

Versie vastgesteld door het strategisch beraad 30 maart 2023

West-Brabant is van nature sterk in Agrofood/Biobased, een sector die bovendien veel werkgelegenheid biedt. Zoals hier bij Gova in Nispen. Ook kan deze sector een sleutelrol spelen in de transitie naar een nieuwe, duurzame ecohomie.

Voorwoord voorzitter

2024 wordt het jaar van meters maken. Het uitvoeren van de plannen die van West-Brabant een regio maken die voorop loopt in de omslag naar een nieuwe economie. Dat is een economie die duurzaam en sociaal inclusief is, dus als basis mens en leefomgeving neemt. Dat dit geen keuze is maar noodzaak zal u duidelijk zijn.

TRIPLE HELIX SAMENWERKING

Met onze partners uit het onderwijs en bedrijfsleven werken we samen in de Economic Board West-Brabant. Die stelde eind 2022 de strategische agenda 2023-2026 voor West-Brabant vast. De transitie naar een nieuwe economie staat daarin centraal. In West-Brabant zijn veel en uiteenlopende midden- en kleinbedrijven actief. Zij hebben op het gebied van digitalisering nog vaak een flinke slag te maken. Dit is voorwaarde voor vernieuwing en verduurzaming. De agrofood en biobased sector floreert in onze regio en heeft alles in zich om een wereldspeler te worden. Met inzet van de uitvoeringsorganisatie REWIN werken de triple helix partners de komende jaren aan de ondersteuning van starters, het opschalen van succesvolle initiatieven en het aanjagen van innovaties in het bestaand MKB. Daarnaast versterken we samen de plantaardige sector en stimuleren we de circulaire economie in West-Brabant.

GEMEENTEN WERKEN AAN EEN STERK VESTIGINGSKLIMAAT

Vanuit onze publieke taken scheppen we als overheden randvoorwaarden voor de nieuwe economie. Zodat de door ons gewenste bedrijvigheid zich graag vestigt in West-Brabant of daar haar activiteiten uitbreidt. In het Actieprogramma RWB 2024-2028, dat eind 2023 klaar is, staat wat we daarvoor als gemeenten gaan doen. Dat vergt een indringend gesprek over focus, afstemming met andere opgaven en samenwerkingsverbanden, de inzet van capaciteit en geld. De tendens is dat we steeds meer gebiedsgericht en integraal werken. Waarbij we strategische keuzes op West-Brabantse schaal maken en uitvoering steeds vaker op kleinere schaal plaatsvindt.

AMBITIE

Vanuit Europa en het Rijk ligt er veel geld op de plank. Het gaat om miljoenen die beschikbaar zijn voor West-Brabant. Daarmee kunnen we onze nieuwe economie een stevige impuls geven. Ik hoop van harte dat we bereid en in staat zijn om samen deze kansen te pakken. In het belang van de huidige en komende generaties West-Brabanders.

Paul Depla,
voorzitter Regio West-Brabant

Voorwoord directeur-secretaris

Samen werken we aan een krachtige regio! In de afgelopen bestuursperiode is veel voortgang geboekt. Naar de toekomst toe zien we een aantal uitdagingen, kansen en aandachtspunten. Zo constateren we dat de inhoudelijke vraagstukken steeds complexer worden en vragen om flexibele, meerschalige samenwerking. Dat vereist overzicht (wat gebeurt waar?) en goede afspraken over inspanningen (wie van ons doet wat?).

THEMATISCHE EN GEBIEDSGERICHTE SAMENWERKING

Samen bouwen we door op het RWB-Actieprogramma 2019–2023. De inhoudelijke agenda richten we in het voetspoor van de agenda van de Economic Board West-Brabant, op de focuspunten circulaire economie en plantaardige regio. Daarbij kijken we scherp naar welke rol de overheid daarin kan vervullen vanuit de randvoorwaardelijke sfeer. Tegelijkertijd blijft er behoefte om opgaven met elkaar te verbinden zoals Logistiek, Human Capital en specials zoals de gebiedsontwikkeling Amercentrale.

Voor de colleges ligt er de opgave om eigen, inhoudelijke accenten te zetten binnen de strategische regionale samenwerking. Met de gemeenten brengen we in beeld gebracht waar men extra inzet wil leveren vanuit de verbinding met de eigen lokale agenda.

Er worden per inhoudelijke opgave dan ook steeds vaker en gericht allianties gevormd om te komen tot thematische of gebiedsgerichte uitvoering. Met een belangrijke voortrekkersrol van een aantal inhoudelijke regiegemeenten. Flexibiliteit is het uitgangspunt, ook over de ‘regionale grenzen’ heen. RWB biedt het platform voor ontmoeting, strategische agendering, belangenbehartiging en jaagt soms thema’s aan.

ONZE OPGAVE: FOCUS EN CONCRETE AFSPRAKEN

Als er iets duidelijk is geworden in de afgelopen jaren dan is het dat we leven in een contante staat van verandering. We werken samen op verschillende schaalniveaus in steeds wisselende samenstellingen. Het managen van deze complexiteit vraagt flexibiliteit, focus en duidelijke keuzes van de deelnemende gemeenten en borging op uitvoeringsniveau.

Zeker als het gaat om de vertaling van bestuurlijke ambities naar daadwerkelijke uitvoering. In het RWB-actieprogramma 2024-2028 geven we daarom zo concreet mogelijk aan welke doelen we willen bereiken, en welke inzet we hier samen op gaan plegen.

Het programmabureau RWB faciliteert vanuit haar rollen, zoals toegelicht in deze begroting. Dat alles natuurlijk passend binnen het vastgesteld financieel kader. Er zijn zeker mogelijkheden voor een multiplier via Europese fondsen en nationale Regiodeal. Een uitdaging, maar vooral een grote kans voor deze krachtige regio!

Erik Kiers,
directeur-secretaris RWB

Inhoud

Programma Algemeen → 8

1. Algemene inzet op inhoud, bestuur en organisatie 9
2. Regionale fondsen en subsidies 9
3. Lobby/Public Affairs 9
4. Strategische communicatie 10

Strategische agenda → 11

Deelprogramma Economie → 12

1. Circulaire Economie 13
2. Toekomstbestendige bedrijventerreinen 13
3. Logistiek 13
4. Vrijetijdseconomie 14

Deelprogramma Arbeidsmarkt → 15

1. Human Capitalstrategie 16
2. West-Brabant werkt 16

Deelprogramma Mobiliteit → 18

1. 15/25 minuten regio 19
2. Regionaal MeerjarenProgramma (RMP) 19
3. Gedeelde Mobiliteit/ov-concessie 20
4. Verkeersveiligheid 20
5. Digitalisering 21

Deelprogramma Ruimte → 22

1. Sterke steden 23
2. Vitaal buitengebied 24
3. Plantbased Hub 25

Totaal Primaire Taken → 26

Uitvoeringsgerichte Taken → 27

Paragrafen → 36

Leeswijzer

OPBOUW BEGROTING

In de RWB-samenwerking staat het realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat centraal. Onze ‘primaire taken’ zijn daarop gericht. Deels zijn deze ondersteunend van aard. In het programma ‘Algemeen’ worden de activiteiten op het gebied van organisatie, lobby, communicatie en subsidies toegelicht. Het inhoudelijke programma volgt hierna.

In 2019 stelde het algemeen bestuur van RWB het Actieprogramma RWB 2019-2023 ‘Werken aan een krachtige regio’ vast. Daarin staan de opgaven vanuit de vier pijlers Economie, Arbeidsmarkt, Mobiliteit en Ruimte beschreven. In de jaarlijkse begrotingen concretiseerden we deze opgaven naar doelen en activiteiten. Daarbij speelden we in op nieuwe ontwikkelingen. Dat deden we in de begroting 2023 nog door het schrappen, toevoegen of samenvoegen van een aantal opgaven. In deze begroting houden we in afwachting van het nieuwe RWB-Actieprogramma 2024-2028 de indeling uit de begroting 2023 aan. Qua inzet spelen we al enigszins in op de nieuwe agenda van de Economic Board.

Het nieuwe Actieprogramma 2024-2028 bieden we na de zomer aan de raden aan. Dat gaat dan waar nodig gepaard met een eerste wijziging van deze begroting 2024.

Na de primaire taken komen de ‘Uitvoeringsgerichte Taken’ aan bod. Vanwege inhoudelijke raakvlakken met onze agenda of uit praktische overwegingen worden onder de vlag van RWB activiteiten uitgevoerd op het gebied van kleinschalig collectief vervoer (KCV-Deeltaxi), regioarcheologie en personele mobiliteit (Mobiliteitscentrum/MBC). Dat doen we op verzoek van (een deel van) de 16 gemeenten (KCV en regioarcheologie) of ook voor gemeenten buiten de regio en andere organisaties (MBC).

VAN ACTIVITEITEN NAAR ROLLEN

In en buiten de regio is sprake van wisselende maatschappelijke, technologische, bestuurlijke ontwikkelingen en uitdagingen. Het is belangrijk dat de regionale samenwerking meebeweegt en hier bij voorkeur op anticipeert. Dit vereist een flexibele ondersteunende organisatie.

Daarom werkt de ambtelijke RWB-organisatie vanuit rollen. In elk programma illustreren enkele voorbeelden de inzet op deze rollen.

Kennisdeling: het stimuleren en begeleiden van regionale kennisdeling. En het vergroten van kennis op verschillende opgaven. Deze rol kent een nauwe verbinding met de rol van secretaris.

Strategisch advies: signaleren van relevante ontwikkelingen. Gevraagd en ongevraagd adviseren over deze ontwikkelingen richting RWB-bestuur. Het initiëren van de strategische agenda.

Secretaris: het organiseren en coördineren van regionale overleggen. Bewaken van de samenhang tussen de pijlers. Inzicht bieden in wat er regionaal politiek en bestuurlijk speelt. Deze rol is van groot belang voor de overige rollen van RWB-programmabureau.

Leeswijzer

Programma/project/proces coördinatie: realiseren van concrete doelstellingen aan de hand van een programma, project of proces. Hierbij is sprake van een duidelijk begin en eind, met een concreet resultaat. Deze doelstellingen komen altijd voort uit een bestuurlijke opdracht van het RWB-bestuur.

Subsidie/Lobby: bijdragen aan de realisatie van concrete resultaten, passend bij het Actieprogramma. Voorbeelden hiervan: het binnenhalen van een subsidie, het gericht beïnvloeden van besluitvorming bij de provincie Noord-Brabant (PNB), het Rijk. De rol van RWB is vooral de coördinatie van lobbyinspanningen.

Belangenbehartiging: continu onder de aandacht brengen van RWB-belangen bij belangrijke stakeholders. Dit vereist deelname aan reguliere overleggen bij stakeholders. Niet alleen voorafgaand aan besluitvorming (lobby), maar ook in de opvolging daarvan.

BESTUURLIJKE SAMENWERKING

Gemeentelijke bestuurders dragen actief bij aan de realisatie van hun ambities via RWB.

Algemeen bestuur RWB: de 16 deelnemers vaardigen een collegelid af. Stelt inhoudelijke en financiële kaders vast.

Strategisch beraad: bestaat uit voorzitters van de vier commissies van advies, de bestuurlijke boegbeelden van de uitvoeringsprogramma's die voortvloeien uit de agenda van de Economic Board West-Brabant, voorzitter (burgemeester van Breda) en vicevoorzitter, tevens portefeuillehouder Middelen, Organisatie en Strategie. Inhoudelijke afstemming en dagelijks bestuur.

Commissie van advies: hierin werken de portefeuillehouders van de 16 gemeenten per pijler aan de uitvoering van het Actieprogramma. Op overstijgende thema's komen vaak meerdere commissies bijeen.

Kopgroepen: bestuurders werken in kleiner verband opgaven uit en sturen activiteiten aan.

Economic Board West-Brabant: triple helix samengesteld orgaan dat de Economische Agenda voor West-Brabant vaststelt.

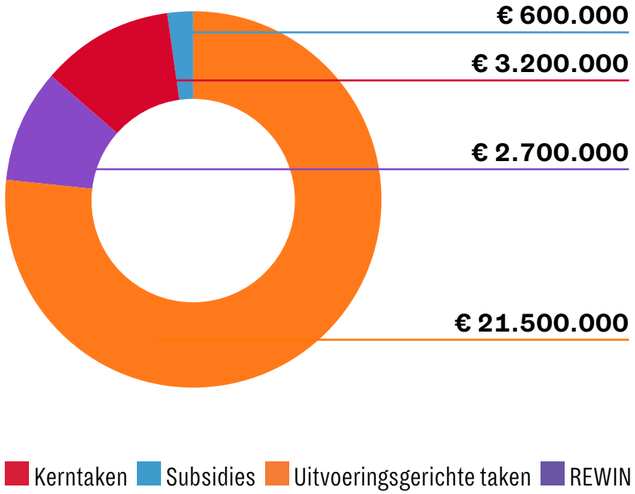
Stuurgroepen: triple helix samengesteld, voeren uitvoeringsprogramma's van de Economische agenda van de Economic Board West-Brabant uit.

Leeswijzer

FINANCIELE UITGANGSPUNTEN

In de begroting van RWB gaat zo'n € 28 miljoen om (2024). Circa € 21,5 hiervan is voor de uitvoeringsgerichte taken. De gemeenten en organisaties die die diensten afnemen betalen in de regel naar rato van de geleverde producten. Voor € 2,7 miljoen functioneert RWB als doorgeefluik. Het betreft de reguliere bijdrage van gemeenten aan de B.V. REWIN. REWIN voert van dit geld diverse programma's uit. Voor de kerntaak van RWB dragen de 16 gemeenten € 3,2 miljoen bij. Het restant van de baten en lasten heeft te maken met inkomende en uitgaande subsidies.

Het bedrag dat gemeenten per inwoner in 2024 betalen is € 0,27 (+6,9%) hoger dan in 2023. Dit komt door de doorwerking van het cao-akkoord voor 2023 en de raming voor 2024 uit de septembercirculaire 2022. Met de uitwerking van vastgestelde kadernota in deze begroting voldoen we aan de door de raden vastgestelde richtlijnen voor de 'Verbonden Partijen'.

Algemeen

ROLLEN

Secretaris
Algemeen bestuur, het strategisch beraad.

Kennisdeling
Door netwerkbijeenkomsten, webinars en themacafés.

Strategisch advies
Signaleren en vertalen kansen op niveau provincies, Rijk en Europa.

Programma-/ procescoördinatie
Organiseren capaciteit en betrokkenheid gemeenten bij opgaven, dynamisch uitvoerings-programma verder inrichten.

Subsidie/lobby
Organiseren voor RWB-speerpunten.

Belangenbehartiging
Deelname overlegstructuren partners, bv. provincie NB, regionetwerken, etc.

Inleiding

Een aantal opgaven is relevant voor alle programma's of gericht op de organisatie. Deze vinden hun plek in het programma 'Algemeen'.

Daarnaast geeft dit programma uitvoering aan het instrumentarium om de realisatiekracht van de regio te vergroten. Het gaat dan bijvoorbeeld om sturing op de strategische agenda, de fondsen- en subsidiewerving en het professionaliseren van de organisatie die dit faciliteert.

Algemeen

	1. Algemene inzet op inhoud, bestuur en organisatie	2. Regionale fondsen en subsidies	3. Lobby/ Public Affairs
DOEL	• RWB functioneert als een flexibele netwerkorganisatie, die resultaat- en opgavengericht werkt en financieel in control is.	• Creëren en binnenhalen van financiële middelen ter ondersteuning van het regionaal economisch vestigingsklimaat.	• West-Brabant coördineert lobby gerelateerde activiteiten op basis van het Actieprogramma RWB 2019–2023 (en verder) en op de kansen en ontwikkelingen die binnen dit kader passen.
ACTIVITEITEN	• Het Actieprogramma 2024-2028 doorvertalen naar een bijgestelde begroting 2024. • Contractering samenwerkingspartners over de inzet per opgave afronden. • Wijziging gemeenschappelijke regeling RWB afronden en implementeren. • Algemene strategische advisering. • Ondersteuning strategisch beraad en algemeen bestuur. • Uitvoering Organisatie- en Formatieplan 2023-2027.	• RWB beheert het Onderzoek & Ontwikkelfonds (O&O-fonds). • Inzet op cofinanciering en investeringsagenda die is gekoppeld aan het actieprogramma RWB en de samenwerkingsagenda met de provincie. Voorbeelden zijn Just Transition Fund, Regiodeal, Groeifonds aanvragen, Greendeal, Regionaal Investeringsplan Mobiliteit. • Thematiseert verdere subsidiemogelijkheden en financieringsvraagstukken, bijvoorbeeld in relatie tot de middelen uit het regeerakkoord.	• RWB voert een lobbyagenda op basis van monitoring van ontwikkelingen en formuleert een lobbystrategie op de relevante onderwerpen. • RWB sluit daarbij aan op en werkt samen met het lobbynetwerk dat in de regio aanwezig is. • Met de gemeenten wordt actief afgestemd over relatiebeheer, belangenbehartiging en verdere professionalisering van de regionale lobby. • RWB faciliteert op verzoek vanuit de regio specifieke onderwerpen, zoals veiligheid goederenvervoer over spoor.

Algemeen

4. Strategische communicatie

DOEL

- Een systematische lange termijn aanpak van het totaal aan gedrag en communicatie-inspanningen van RWB, gericht op het bereiken van een positieve uitgangspositie bij de diverse stakeholders.

ACTIVITEITEN

- Adviseren, (online) faciliteren en ondersteunen van verantwoordelijke project-eigenaren.
- Analyses van de omgeving en stakeholders (factor C).
- Uitvoeren, houden van interviews en opstellen van aantrekkelijke artikelen (content) met kernboodschap gericht op tijdige, juiste en herkenbare communicatie in ons netwerk.
- Ontwikkeling aantrekkelijke en effectieve communicatie rondom evenementen.
- Bevorderen kernwaarden en communicatieve houding, met focus op online.

Begroting baten en lasten Algemeen 2024

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	716	883	1.185
Lasten	767	915	1.207

Overhead

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	1.145	1.202	1.321
Lasten	1.428	1.445	1.588

De overheadkosten zijn relatief hoog doordat alle functies die bijdragen aan management, secretariaat en communicatie volledig als overhead geboekt moeten worden. De bijdragen die deze functies leveren aan de inhoudelijke opgaven (ca. 1.000 uur) en de bijbehorende kosten zijn hierdoor niet in beeld bij die opgaven.

"Met het Onderzoek & Ontwikkelfonds van Regio West-Brabant jagen we innovatie aan, ontwikkelen en initiëren we projecten die goed zijn voor West-Brabant. Hiermee zetten we de regio op de kaart."

Steven Adriaansen, vicevoorzitter RWB en portefeuillehouder Middelen, Organisatie en Strategie, burgemeester Woensdrecht

Programma Strategische Agenda

Economie

ROLLEN

Secretaris
RWB voert het secretariaat van de Commissie van Advies Economie en van de bijbehorende kopgroepen.

Kennisdeling
In afstemming met REWIN wordt de economische ontwikkeling gemonitord. Tevens organiseert RWB een platform voor kennisdeling.

Strategisch advies
De Commissie van Advies Economie heeft een bestuurlijk opdrachtgeversrol voor de strategische inzet ten behoeve van regionale projecten. Als voorbeeld zijn dat bedrijventerreinen, Agro Food Center en logistieke samenwerking.

Programma-/ procescoördinatie
Samenbrengen van relevante partners voor projecten of subsidieaanvragen, initiëren en coördineren van processen. De TransitieLabs Biobased bouwen en duurzame voedselproductie zijn voorbeelden van ketengericht organiseren van nieuwe ‘evidence based’ praktijken.

Lobby
Kansen benutten op basis van een gezamenlijk en samenhangend programma, gericht op economische ontwikkeling, dat ‘landt’ bij relevante partners zoals provincie en Rijk.

Belangenbehartiging
RWB kanaliseert en brengt belangen van partners in de regio in bij de provincie en het Rijk. Zo maken we massa en worden de belangen van de regio positief meegewogen.

Inleiding

De focus in dit programma ligt op circulaire economie. Daarnaast werken we aan bestaande lijnen toekomstbestendige bedrijventerreinen, logistiek en vrijetijdseconomie. De verwachting is dat de aandacht voor Circulaire economie in de komende jaren toeneemt en dan ook leidt tot een verschuiving in de capaciteit die we op onderwerpen inzetten. Parallel hieraan zullen deelonderwerpen overgedragen worden aan gemeenten en of subregio’s of ze zullen worden afgebouwd danwel op verzoek gecontinueerd, maar dan buiten de kernopdracht van RWB als een aparte afspraak.

De Economic Board West-Brabant, waar overheden, onderwijs-, kennisinstituten en bedrijfsleven samenwerken, bepaalt de economische agenda voor West-Brabant. Samen met de partners creëren we regionaal economische netwerken (ecosystemen): sterke netwerken en inhoudelijke verbindingen. Die zijn met name nodig in de topsectoren die de West-Brabantse economie kenmerken: Logistiek, Agrofood/Biobased, HighTech Maintenance en robotics. Nieuwe verbindingen, toenemende organisatiegraad, verslimming en vergroening zijn nodig voor een toekomstbestendige economie. Triple helix wordt daaraan gewerkt in stuurgroepen. REWIN faciliteert de Economic Board en de stuurgroepen. De voorwaardenscheppende overheidsrol die RWB vervult bij de realisatie van doelstellingen zit vooral in het ondersteunen, financieren, faciliteren, lobbyen en verbinden.

Economie

	1. Circulaire economie	2. Toekomstbestendige bedrijventerreinen	3. Logistiek
DOEL	• West-Brabant een circulaire topregio. • Omschakeling naar biobased economie. • Meer investeringen in circulaire economie. • Industriële symbiose. • Gemeenten als launching customer voor circulaire producten.	• Juiste bedrijf op de juiste plek. • Kwalitatief gestuurde ontwikkelruimte voor sterke ketens en netwerken tussen sectoren en voor lokaal (gebonden) mkb. • Toekomstbestendige bedrijventerreinen (duurzaam, bereikbaar, gericht op vernieuwend ondernemerschap).	• West-Brabant onderscheidend als duurzame, slimme logistieke regio. • Met ons vestigingsklimaat faciliteren we de positionering van West-Brabant als duurzame, slimme logistieke regio.
ACTIVITEITEN	• Ondersteunen van projecten en business cases in het publieke domein. Verbinden van lokale kennis en initiatieven aan regionaal schaalniveau. Zowel in ketens als gebiedsgericht, in directe samenwerking met Kennis- en onderwijsinstellingen en regionale bedrijfsleven. • Circulariteit bevorderen door in te zetten op gunstige voorwaarden voor regionale industriële symbiose. • Kennistafel rondom thema's als circulair inkopen, besluitvorming over normering inkopen op gemeentelijk niveau. • Ontsluiten van goede voorbeelden (monitor).	• RWB voorziet in de coördinatie van de uitvoeringsagenda bedrijventerreinen, inclusief samenwerking provincie, gemeenten, REWIN en verbinding met de Regionale Investerings Agenda's (RIA's). • Organiseren van de strategische programmeringsagenda bedrijventerreinen • Bieden van een platform voor de regionale afstemming over bedrijventerreinen • Kennisdelen over het investeren in toekomstbestendige bedrijventerreinen, gekoppeld aan programma Circulaire Economie • Voor deze onderdelen geldt dat verkend wordt in hoeverre de taakonderdelen ondergebracht kunnen worden bij gemeenten en of de verstedelijkingsregio's vanaf 2024-2025.	Niet alles kan overal. De in 2022 gekozen positie en richting vertalen naar uitgangspunten voor het vestigingsklimaat waarin de logistieke ambitie gerealiseerd kan worden (ruimte, mobiliteit, arbeidsmarkt, economie). Noodzakelijk vraagt dit om selectief prioriteren, gelet op de vele ruimtelijke claims en de druk op de omgevingskwaliteit (water- en stikstofopgave).

Economie

4. Vrijetijdseconomie

DOEL

- Verbeteren van het recreatie- en daarmee het leefklimaat in West-Brabant.
- Versterken van de randvoorwaarden voor een sterk economisch vestigingsklimaat.
- Randvoorwaarden voor kwalitatief vrijetijdsaanbod verbeteren.
- Innovatie in de vrijetijdssector stimuleren.
- Bevorderen betrokkenheid kennisinstellingen bij regionale samenwerking.

ACTIVITEITEN

- Onderhouden van het regionale netwerk voor afstemming, kennisdeling en samenwerking.
- Activiteiten en projecten op het gebied van vrijetijdseconomie op behoefte vanuit de gemeenten koppelen aan het Actieprogramma RWB, zoals verduurzaming en vitaal buitengebied.

Begroting baten en lasten Economie 2024

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	2.545	2.664	2.936
Lasten	2.790	2.664	2.936

"Gewassen die hier al eeuwenlang worden geteeld, zoals bieten, dienen bij innovatieve locaties zoals Cosun, Treeport of Delta Agrifood Business en de Green Chemistry Campus als grondstoffen voor nieuwe biobased producten. Als de circulaire transitie ergens plaats kan vinden, dan is het wel in West-Brabant."

Dominique Hopmans, bestuurlijk trekker Circulaire Regio,
Wethouder Bergen op Zoom.

Arbeidsmarkt

Inleiding

Duurzame economische en maatschappelijke ontwikkeling betekent: aandacht hebben voor de arbeidsmarkt. Een permanente en belangrijke opgave is het in balans brengen van vraag en aanbod.

De vernieuwing van de economie en de krimpende bevolking zorgen, in combinatie met de vergrijzing, voor een toenemende schaarste aan menskracht op de arbeidsmarkt. Dat geldt voor de vervangings- én de uitbreidingsvraag. Als regio willen we snel kunnen inspelen op ontwikkelingen. Daarvoor is het van belang om te beschikken over actuele data en scenario's voor de toekomst. Ook spelen we actief in op vernieuwing van opleidingsbehoeften in samenwerking met regionale onderwijsinstellingen.

Vanuit Human Capital-perspectief willen we bijdragen aan de (skillsgerichte) human capital strategie en de nieuwe Agenda van de Economic Board West-Brabant 2023-2026.
Deze EBWB-agenda steekt in op de overlappende thema's 'Duurzame Economie' en 'Innovatief Ondernemen' met vier programma's, gebaseerd op het economisch karakter van de regio. Dit zijn respectievelijk de programma's Circulair ondernemen, Plantbased ondernemen, Startup & scale-up en Innovatief mkb.

ROLLEN

Secretaris
Commissie van advies Arbeidsmarkt.

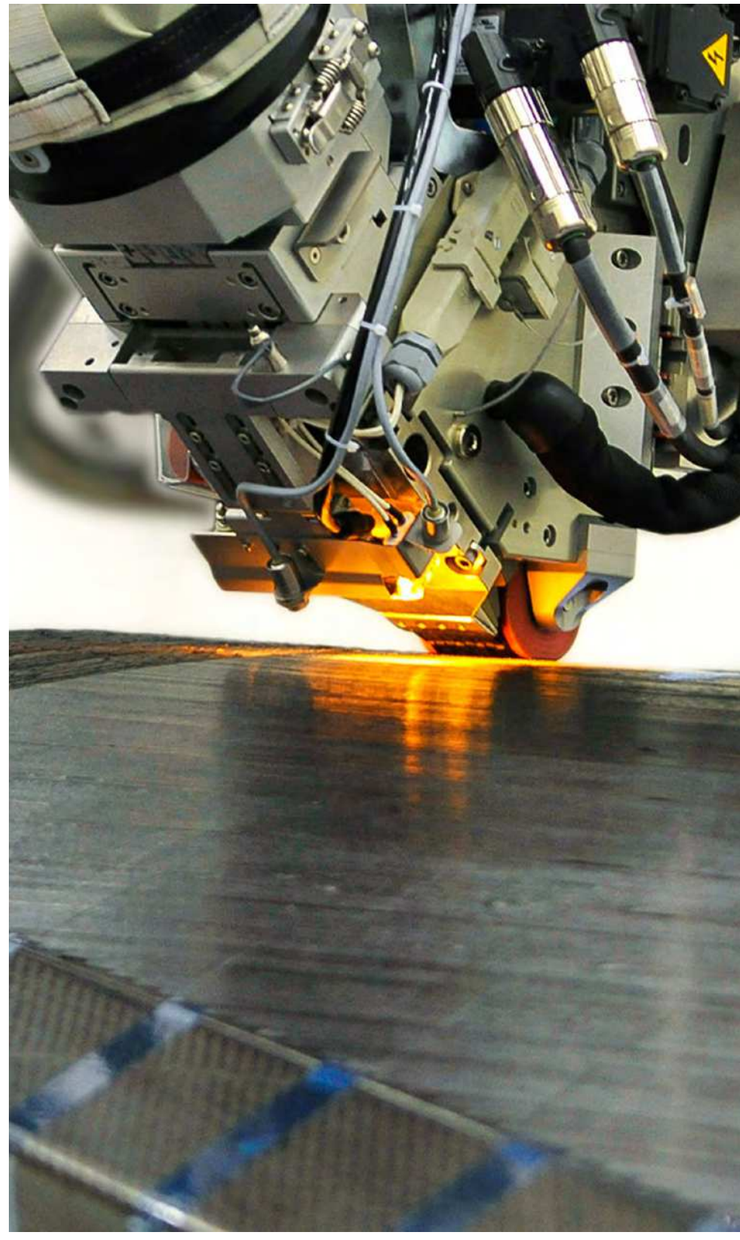
Kennisdeling
Actuele arbeidsmarktcijfers bij elkaar brengen, monitoren en delen. De focus ligt op die onderdelen die direct verband houden met de kernfocus van de agenda van de Economic Board, Circulaire Economie en Plantbased Regio.

Strategisch advies
Commissie van advies Arbeidsmarkt, strategische inzet ten behoeve van het realiseren en organiseren van projecten.

Programma-/ procescoördinatie
Samenbrengen van relevante partners voor projecten zoals de arbeidsmarkt aanpak die wordt opgezet vanuit Breda of subsidieaanvragen.

Lobby
Organiseren op regionale lobby voor arbeidsmarktinitiatieven en -belangen.

Belangenbehartiging
RWB brengt vanuit de focus op versterking vestigingsklimaat daarbij behorende belangen in bij partners in de regio, de provincie en het Rijk. Zo maken we massa en worden de belangen van de regio positief meegewogen.

Arbeidsmarkt

1. Capitalagenda Duurzame Economie

DOEL

- Een adaptieve arbeidsmarkt die toekomstbestendige economische ontwikkeling in Duurzame Economie en Innovatief ondernemen mogelijk maakt.
- Vraag en aanbod aan skills voor individuen en organisaties zijn maximaal inzichtelijk, met focus op Duurzame Economie en Innovatief ondernemen.
- We benutten talent binnen en buiten de West-Brabantse arbeidsmarkt om bij te dragen aan een Duurzame economie.

ACTIVITEITEN

- Faciliteren van de ontwikkeling en de implementatie van een human capital-agenda Duurzame Economie, samen met de (triple helix)partners.
- Met partners invulling geven aan robuuste randvoorwaarden.

2. West-Brabant werkt met talent aan een duurzame economie

- Vanuit uitvoeringsperspectief opvolging geven en bijdragen aan de human capitalagenda Duurzame Economie.

- Programma/Projectleiderschap uitvoeringsprogramma gericht op verbetering arbeidsmarkt in het licht van de transitie naar een Duurzame Economie.
- Samenbrengen van partijen in regionale programma's en organiseren van externe financiering.
- Initiëren en kennis delen; delen/ communiceren succesvolle inzet en maatregelen.

Arbeidsmarkt

Begroting baten en lasten Arbeidsmarkt 2024

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	942	700	641
Lasten	839	700	641

"Er is veel kennis en talent aanwezig in onze regio. Het is de uitdaging om deze talenten in onze regio op te leiden en aan de slag te laten om de komende transities te realiseren."

Rob Neutelings,
voorzitter Raad van Bestuur van Curio

Mobiliteit

Inleiding

Mobiliteit is cruciaal voor een goed vestigingsklimaat en de doorontwikkeling van onze topsectoren. Mobiliteit moet dan ook een belangrijke bijdrage leveren aan transities rond klimaat en milieu. En mobiliteit gaat slimmer worden. Mobiliteit is bij uitstek een onderwerp dat zich op regionale schaal ontwikkelt. Zeker in onze regio als schakel in de (inter)nationale netwerken van personen en goederenvervoer. Door onze regio loopt belangrijke infrastructuur. Denk aan snelwegen, spoorlijnen, buisleidingen, energienetwerk en waterwegen. Daarnaast hebben we belangrijke knooppunten met de zeehavens en de internationale treinverbinding via station Breda.

We organiseren onze regionale agenda langs twee lijnen. We hebben een regionaal meerjarenprogramma waarin we focus aanbrengen in onze agenda voor de lange termijn en waarin we afspraken maken over uitvoering op de middellange en korte termijn. Vanuit de regio werken we met gefocuste opgaven aan de 15/25 minuten regio. De 15/25 minuten regio neemt de afstanden in de regio en bereikbaarheid van voorzieningen cq knooppunten en hubs als uitgangspunt om de mobiliteitsverbeteringen te thematiseren. Het gaat daarmee uit van mobiliteitsketens en reizigersgedrag. De twee lijnen sorteren effect omdat we zo de lange termijn focus op regionale schaal verbinden met de uitvoering op de schaal van (gebieds- en opgavegericht samenwerkende) gemeenten.

ROLLEN

Secretaris
Commissie van Advies Mobiliteit en verschillende kopgroepen.

Kennisdeling
Met focus op het toepassen van innovatieve duurzame en slimme ontwikkelingen in het reizigers- en goederenvervoer in onze regio.

Strategisch advies
We verkennen in samenwerking met de verstedelijkingsregio's hoe we efficiënt en effectief kunnen organiseren.

Programma-/ procescoördinatie
Thema's die spelen zijn onder andere de Noord-Zuid corridor, de nieuwe ov concessie en SmartWayz.

Lobby
Agenderen van onze mobiliteitsopgaven/knelpunten op de snelwegen in het treinverkeer en in het goederenvervoer via onze regio bij Rijk en Europa.

Belangenbehartiging
Continu zorgen dat onze opgaven en aanpakken draagvlak bij provincie, Rijk en Europa hebben.

Mobiliteit

1. 15/25 minuten regio

DOEL

- Versterking van onze mobiliteit door verstedelijkingsgebieden en landelijk gebied duurzamer, met slimme oplossingen bereikbaarder te maken.
- Schoner vervoer met minder overlast, over het water, via het spoor en de weg.
- Het kan en moet slimmer, zowel in het reizigers- als in het goederenvervoer
- Mobiliteit voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk houden

ACTIVITEITEN

- Besluit nemen om de gebiedsaanpak om te zetten naar de 15/25 minuten regio. Aanpak *Breda Internationale Knoop*: de bereikbaarheid over de weg versterken in de ruit Breda. Geprioriteerd aanpakken met Rijk en provincie van verschillende knelpunten. Bestaande en nieuwe als gevolg van de verstedelijkingsakkoorden en MIRT pakket.
- *Aanpak Sterke Steden*: zorgen dat de trein als ruggengraat van onze stedelijke ontwikkeling functioneert. Via een samenhangende aanpak de verstedelijking en economische ontwikkeling in samenhang met investeringen in het spoor, het busvervoer (hubs) en de fiets organiseren (eerste en laatste kilometer).
- *De Noord-Zuid corridor*: verbetering van de doorstroming van goederenvervoer én verduurzaming. Aanpak is meer opgavegericht van aard, samen met partners uit het logistieke bedrijfsleven.
- *Het vitale buitengebied*: richt zich ten eerste op het via gedeelde mobiliteit structureel bereikbaar houden van de voorzieningen in onze dorpen en steden voor iedereen. Ten tweede wordt de kwaliteit versterkt van het netwerk van wegen voor zwaar verkeer. We willen het verkeer veiliger maken en overlast terugdringen.

2. Regionaal Meerjaren-programma (RMP)

- Mobiliteit is gemeentegrensoverschrijdend en bij uitstek regionaal goed in samenhang te organiseren via het regionaal meerjarenprogramma.
- Keuzen maken voor de lange termijn (wat is echt belangrijk en wat willen we bereiken), voor de middellange (wat betekent dit gebiedsgericht) en uitvoering op korte termijn.
- Basis realiseren voor het organiseren op bijdragen van Rijk, provincie en Europa.

- Opstellen van een regionaal meerjarenprogramma met een lange termijn horizon waarin we de opgaven prioriteren. Dit wijzigt maar heel beperkt.
- Per jaar een uitvoeringsprogramma als onderdeel van het RMP waarin we de projecten opnemen die we gaan uitvoeren en waar een bijdrage van andere overheden nodig is. Dit vraagt om nauwe afstemming over inzet vanuit gemeenten om de diverse projecten te kunnen realiseren op uitvoeringsniveau.

Mobiliteit

3. Gedeelde Mobiliteit/ ov-concessie

DOEL

- Provincie bereidt een nieuwe ov-concessie voor die gevolgen heeft voor het openbaar busvervoer in onze regio. Deze gaat in 2025 in. Nieuwe ov-concessie vult zo goed als mogelijk de behoefte vanuit de regio in.
- Nieuwe ov-concessie geeft invulling aan slimme mobiliteit, ofwel gedeelde mobiliteit. Doel is om onze inwoners keuze te bieden in mobiliteitsoplossingen die hen passen. Met name in het vitale buitengebied en in sommige stadswijken is dit een opgave.
- Experimenteren met gedeelde mobiliteit want dit is nog niet overal een beproefd concept.
- Nieuwe ov-concessie voor de bus draagt zo sterk mogelijk bij aan ons vestigingsklimaat. De busconcessie is onderdeel van de ontwikkeling van onze stedelijke regio's en vitaal buitengebied, onze economie en de verbindingen met andere regio's.
- Betere, snellere en meer verbindingen over spoor richting nationale en internationale knooppunten.

ACTIVITEITEN

- Vanuit de regio het gesprek met de provincie faciliteren over de voorbereiding van de concessie.
- Ervoor zorgen dat dat gedeelde mobiliteit onderdeel is van de verstedelijkingsgebieden en het Vitaal Buitengebied. De ontwikkeling van hubs op de juiste plek en het goed organiseren van voorzieningen voor een snelle en comfortabele first en last mile zijn onderdeel daarvan.
- Lobbyen voor een snellere verbinding tussen internationale knoop Breda met Düsseldorf en Brussel. Snellere trein Roosendaal-Antwerpen.
- Faciliteren gesprek op regionale schaal over investeringsafspraken in de infrastructuur die nodig zijn voor gedeelde mobiliteit.
- Verbinden met provinciale, Rijks en Europese agenda's om te bezien waar cofinanciering op investeringen mogelijk is.
- Kennis delen innovaties ov, smart mobility.

4. Verkeersveiligheid

DOEL

- De regio West-Brabant verkeersveiliger maken.
- Doel is de infrastructuur waar nodig te verbeteren en het gedrag van mensen te veranderen zodat het verkeer veiliger wordt.

ACTIVITEITEN

- Gemeenten bepalen de maatregelen die ze willen nemen en RWB faciliteert het gesprek met de provincie over een financiële bijdrage van de provincie aan die maatregelen.
- Verder organiseert de regio dat verkeersveiligheid aan de voorkant onderdeel is van de gebiedsaanpakken.
- De regio faciliteert desgewenst gemeenten en gefinancierd door de provincie op voorlichting en gedragsbeïnvloeding samen met gemeenten, politie, scholen, brancheorganisaties en burgers.

Mobiliteit

5. Digitalisering

DOEL

- Onze digitale infrastructuur komt de komende jaren grotendeels op orde, West-Brabant verglaasd in rap tempo. Doel is nu om hier beter gebruik van te maken en te stimuleren dat data worden benut om onze economie en brede welvaart te versterken door te verbinden, verslimmen en te verduurzamen.
- Specifiek willen we data beter benutten om de transities rond verduurzaming / circulariteit en verslimming beter te organiseren. Relevant zijn al onze topsectoren; agrofood/biobased, logistiek, hightech-maintenance en creatieve diensten. En afgeleid daarvan onze infrastructuur, onze arbeidsmarkt, onze bodemkwaliteit en water- en energievoorzieningen.

ACTIVITEITEN

- We brengen de nulsituatie in kaart. Waar hebben we het over en wat zijn de ontwikkelingen.
- Natuurlijk zoeken we vanaf het begin daarbij ook de verbinding met andere overheden. Hun expertise en middelen helpen ons om de juiste keuzen te maken in focus en prioriteiten en om te komen tot uitvoeringskracht.

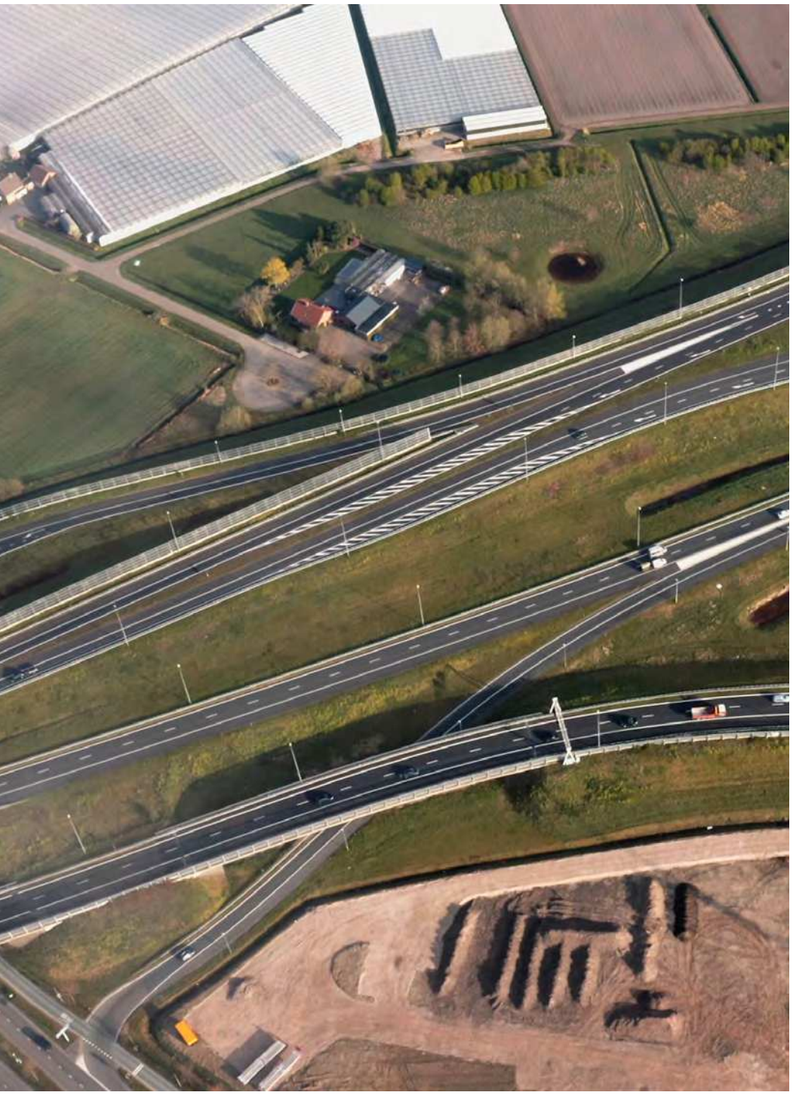
Begroting baten en lasten Mobiliteit 2024

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	655	579	268
Lasten	653	579	268

70% van de automobilisten in Zuid-Nederland staat ervoor open om met het ov of de fiets te reizen of thuis te werken.

Bron: SmartwayZ.nl

Ruimte

ROLLEN

Secretaris
Commissie van Advies Ruimte en de verschillende kopgroepen.

Kennisdeling
Er is meer ruimtevraag dan ooit. Ruimte om te wonen en te werken, voor landbouw en natuur, energienetwerken en datacenters. De transities vragen om anders omgaan met ruimte, Het delen van kennis daarover in ons regionale netwerk is nodig om te komen tot maatschappelijke meerwaarde.

Strategisch advies
We hebben een regionale omgevingsagenda waarin we samen op regionale schaal prioriteren. We volgen de ontwikkelingen in de Rijksagenda en de provinciale agenda.

Programma-/ procescoördinatie
We bevorderen de samenhang binnen en tussen de programma's Sterke Steden en Vitaal Buitengebied. Daarbinnen organiseren de gemeenten de uitvoering via de stedelijke regio's/RIA's en de gebiedscoalities vitaal buitengebied. De regionale agenda ondersteunt dit waar dat gewenst wordt.

Lobby
RWB ondersteunt de lobby van de (samenwerkende) gemeenten bij rijk, provincie en Europa.

Belangenbehartiging
Organiseren van verbinding tussen onze agenda en de agenda's van partners als partnerregio's, provincie en Rijk. Denk aan vertaling van onze agenda in nieuwe bestuursakkoorden en meerjarenprogramma's van partners en grensoverschrijdende relaties.

Inleiding

Onze ruimte staat onder druk. We hebben veel mooie en aantrekkelijke plekken waar mensen graag komen. Maar we hebben ook veel nieuwe ruimtevraag. Gemeenten zijn samen met de provincie verantwoordelijk voor de ruimtelijke ordening. In de regio organiseren we het gesprek over meervoudige waardecreatie vanuit het perspectief van ons ruimtelijk-economisch vestigingsklimaat. Het zal blijken dat dat niet alles zal kunnen. We moeten keuzen maken die bijdragen aan de transities op economie, arbeidsmarkt, energie, grondstoffen/circulariteit en milieu (stikstof).

Het programma ruimte brengt de verschillende ambities en ontwikkelingen in de regio West-Brabant in beeld en organiseert het gesprek over wat er nodig en mogelijk is. We gaan door op de ingezette lijn om dit via de gebiedsaanpakken Sterke Steden en Vitaal Buitengebied concreet te maken. Daarvoor hebben we inmiddels de stedelijke regio's en de gebiedscoalities als passende organisatiepunten. De samenwerkende gemeenten maken zelf de keuzen, bij voorkeur in het licht van het overstijgende regionale belang. Het gesprek daarover voeren we via de commissie ruimte en de kopgroep Verbindende Regio.

Ruimte

1. Sterke steden

DOEL

- Versterken van de regionale agglomeratie-kracht als drager van onze economie via onze Sterke Steden.
- Onze twee stedelijke regio's ontwikkelen zich energiek door en benutten hun unieke kracht door onderling af te stemmen met hulp van de regio ten bate van de hele regio.
- Verbinden van de stedelijke dynamiek zowel in de regio West-Brabant als in de stedelijke regio's met die van het vitale buitengebied. We zorgen dat die niet los komen te staan van elkaar.
- De agenda die we voeren vertalen we in de regionale omgevingsagenda en benutten we om partners als provincie en Rijk aan ons te binden.

ACTIVITEITEN

- We faciliteren de samenhang in de regio tussen de stedelijke regio's via de aanpak Sterke Steden. We thematiseren vraag-stukken over samenhangen en kwaliteiten.
- We zorgen er ook voor dat de ontwikkeling van mobiliteit via Sterke Steden geborgd is omdat mobiliteit de grens van de stedelijke regio's overschrijdt.
- We borgen de afspraken onderling en met de provincie in onze Omgevingsagenda die we 1 en uiterlijk 2-jaarlijks actualiseren.
- Waar nodig ondersteunen we de lobby voor de inzet van Rijks- en provinciale middelen in onze regio (multiplier).

Ruimte

2. Vitaal buitengebied

DOEL

- Veel van onze topsectoren zijn geworteld in het vitale buitengebied. We zorgen dat ons buitengebied aantrekkelijk blijft voor economische ontwikkeling als basis voor onze welvaart.
- Daarbij zien we wel dat de transities rond energie, milieu en klimaat als ook de behoefte aan meer ruimte voor wonen en werken beslag leggen op de beschikbare ruimte. Het gaat dus niet alleen om welvaart maar om brede welvaart. Ons doel is om ervoor te zorgen dat afwegingen zorgvuldig en in samenhang gebeuren.
- Het West-Brabantse buitengebied is leefbaar, vitaal en economisch sterk en we organiseren de transities op zo een manier dat we dit verder versterken.
- Provincie en Rijk participeren en faciliteren met passende regelgeving en investeringen.

ACTIVITEITEN

- We faciliteren vanuit de regio de afstemming van gebiedsgerichte aanpakken in de gebiedscoalities. Daarbij faciliteren we ook de verbinding met de ontwikkeling van Sterke Steden voor zover dat uitstijgt boven de RIA's.
- We organiseren kennisdeling over de impact van de transities op het buitengebied en de gevolgen voor ons vestigingsklimaat.
- We werken samen met kennisinstellingen in de kenniscoalitie vitaal platteland en bevorderen dat nieuwe en innovatieve ideeën ons landelijk gebied versterken.
- We borgen de afspraken onderling en met de provincie in onze Omgevingsagenda.
- Waar nodig ondersteunen we de lobby voor inzet van Rijks en provinciale middelen in onze regio.

Ruimte

3. Plantbased Hub

DOEL

- We bouwen onze sterke positie als plantbased regio snel verder uit, we worden de innovatieve hub voor plantbased agrofood en biobased in Noordwest-Europa.
- We zijn aantrekkelijker als vestigingsplaats voor bedrijven, onderwijs en werknemers in plantbased agrofood / biobased.
- Onze plantbased economie geeft succesvol inhoud en vorm aan belangrijke transities zoals klimaat en duurzaamheid/milieu. Onze plantbased agrofood en biobased economie draagt bij aan de brede welvaart want heeft oplossingen voor vragen rond voedsel, grondstoffen, water en energie en stikstofvraagstukken.
- We versterken bekendheid als plantbased hub in Brabant, Nederland en Europa; plantbased is duurzaam en gezond.

ACTIVITEITEN

- We organiseren het bestaande ecosysteem beter door de kracht van bestaande triple helix partners plantbased te bundelen.
- We faciliteren nieuwe ontwikkelingen en innovaties van bedrijven en instellingen door overheden, bedrijven en kennisinstellingen met elkaar in contact te brengen. REWIN en RWB werken hierin nauw samen.

Begroting baten en lasten Ruimte 2024

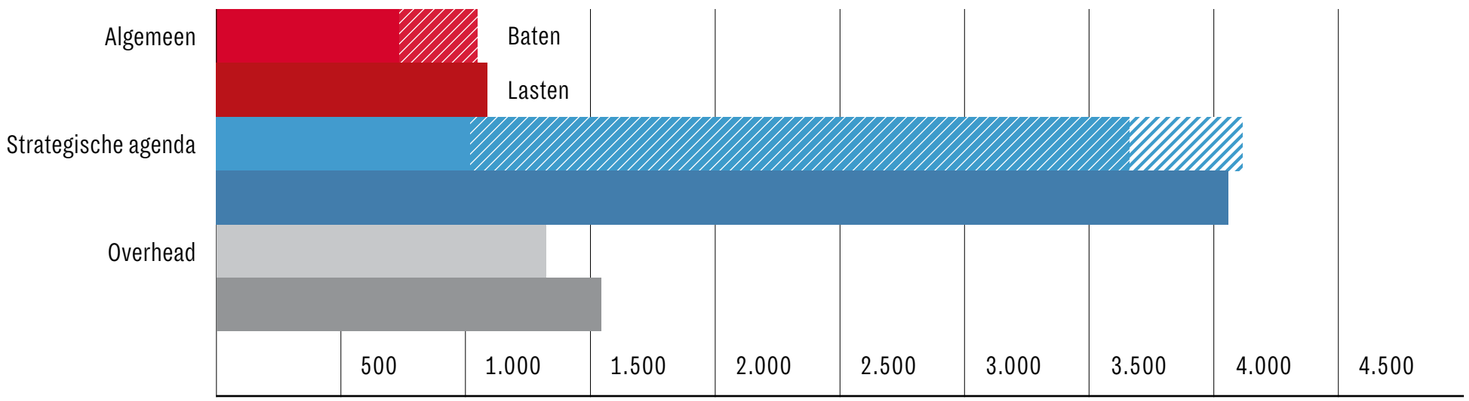
	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	339	294	288
Lasten	266	294	288

“Plantaardig West-Brabant is een grote troef in de ontwikkeling van onze vitale regio en onze regionale economie. Goed en gezond eten produceren zit ons in de genen. Met onze ondernemers en ons onderwijs werken we er hard aan om dit nog beter te doen. Onze landschappen en de water en bodemkwaliteit vragen veel van onze samenwerking. Goede initiatieven van innovatieve ondernemers laten zien dat we het niet alleen kunnen maar ook gewoon doen.”

Shah Sheikkariem, bestuurlijk trekker Vitaal buitengebied, wethouder Altena

Totaal Primaire Taken

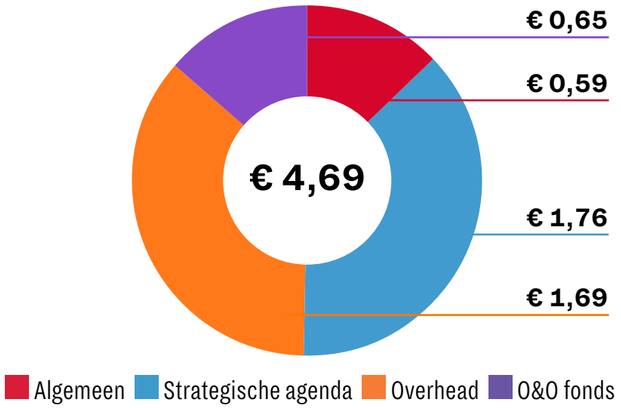
BEGROTING BATEN EN LASTEN 2023 * 1.000 EURO'S

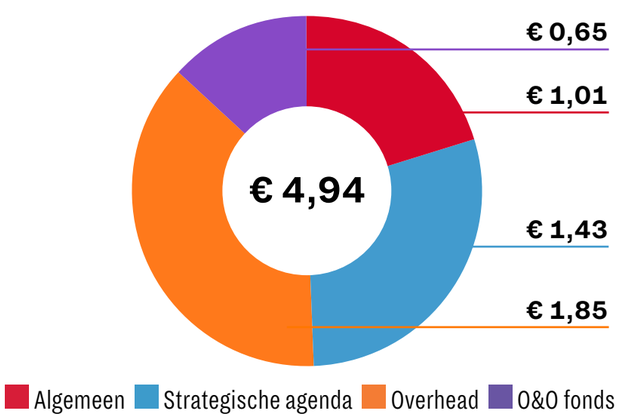
In het programma Algemeen zijn de overheadkosten van de totale RWB-organisatie begrepen. Deze worden deels afgedekt vanuit inkomsten van het MBC. Daarom zijn lasten en baten op Algemeen in deze grafiek niet in evenwicht.

2024	Bijdrage gemeente-lijke aparaatskosten	Bijdrage REWIN	Bijdrage PNB	Bijdrage O&O fonds
Algemeen	721	-	-	464
Strategische agenda	1.023	2.659	450	-
Overhead	1.321	-	-	-

GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN PER INWONER IN 2023 (EXCL. BIJDRAGE AAN REWIN)

GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN PER INWONER IN 2024 (EXCL. BIJDRAGE AAN REWIN)

Uitvoeringsgerichte Taken

1 Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Mobiliteit is noodzakelijk om deel te kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. Dat geldt voor mensen met en zonder beperking. KCV stimuleert het benutten van de eigen mogelijkheden en het gebruik van openbaar vervoer of andere alternatieven. Daar waar maatwerk nodig is of openbaar vervoer ontbreekt, contracteert en beheert KCV het vervoerssysteem Deeltaxi West-Brabant. KCV ziet scherp toe op kwaliteit en kostenontwikkeling.

In de bestuurscommissie KCV verbinden wij het sociale domein met verkeer en vervoer. In 2022 en 2023 doorlopen we een nieuwe aanbesteding voor het vervoer vanaf 2024. Hierbij integreren wij samen met de provincie het vervoer van en naar overstap-punten met het Wmo-vervoer.

2 Regioarcheologie en cultuurhistorie (R&C)

De grond onder onze voeten leert ons veel over onze geschiedenis. Die geschiedenis is waardevol en willen we graag behouden. Gemeenten moeten bij planvorming op tijd rekening houden met het archeologisch (2007) en het cultuurhistorisch (2012) erfgoed en het ter plekke behouden of ontsluiten. Sinds 2016 is dit geregeld in één integrale Erfgoedwet. De omgang met archeologie in de fysieke leefomgeving zal in de nieuwe Omgevingswet worden geregeld. Het team R&C adviseert en ondersteunt RWB-gemeenten beleidsmatig bij de uitvoering van deze zorgplicht. Ook helpt dit team op verzoek bij het uitdragen van het verhaal achter de historie.

Uitvoeringsgerichte Taken

❸ Mobiliteitscentrum West-Brabant (MBC)

Het Mobiliteitscentrum Regio West Brabant streeft naar het bewegen van talenten. We helpen met het *werven* van talent, zowel de tijdelijke inhuur geven we vorm als de vaste vacatures. Daarnaast investeren we in de talenten van de bij ons aangesloten gemeenten en verbonden partijen in de vorm van *persoonlijke ontwikkeling en groei*. Door de juiste mensen op de juiste functie binnen de juiste organisatie te plaatsen kunnen *ambities van de toekomst* worden waargemaakt. We zetten hiermee in op *duurzame inzetbaarheid* van personeel binnen veranderende organisaties. Het MBC vervult als het ware de rol van 'verlengd werkgever' namens de aangesloten organisaties en vervult daarmee een regie voerende regionaal georganiseerde HR-functie. We realiseren dit door een breed aanbod in diensten. Het volledige aanbod van het Mobiliteitscentrum is gebaseerd op 4 pijlers: Mobiliteit, Leren en ontwikkelen, Flexibele arbeidsmarkt en Regievoering HR thema's.

1 Kleinschalig Collectief Vervoer

1. Ontwikkeling en beheer Deeltaxi West-Brabant

DOEL

- Nieuw vervoerscontract geïmplementeerd en goed werkend.
- Beheer huidig contract: houden/verder verbeteren klant-tevredenheid gebruikers.

ACTIVITEITEN

- Uitvoering implementatieafspraken met winnende vervoerder afronden.
- Contractbeheer/-management:
  - Communicatieactiviteiten;
  - Monitoren van vervoersprestaties;
  - Meten van de klanttevredenheid;
  - Klachtafhandeling;
  - Behandelen van bezwaren;
  - Financiële controle en afwikkeling.
- Op verschillende niveaus afstemmen beleidsontwikkelingen (zoals Gedeelde Mobiliteit, veilig vervoer). Afstemming gebeurt met opdrachtgevers (gemeenten en provincie Noord-Brabant), vervoerder, reizigersorganisaties, andere regiotaxiorganisaties (zowel provinciaal als landelijk.

2. Kostenbeheersing

- Deelnemers hebben inzicht in effecten van diverse kosten-besparende opties die opgenomen zijn in het nieuwe contract.

- Inzichtelijk maken verschillende kostenbeheersingsmogelijkheden voor gemeenten (o.a. via indicatiebeleid).
- Gemeenten en provincie adviseren over het tegengaan van ongewenst gebruik.
- Uitvoeren wensen van gemeenten.

1 Kleinschalig Collectief Vervoer

3. Toekomstbestendig collectief vervoer

DOEL

- Doorontwikkeling van vervoerssysteem.
- Ouderen, jongeren en mensen met een beperking maken gebruik van alternatieve mobiliteitsoplossingen (bijvoorbeeld OV).
- Inzicht krijgen in voor- en nadelen van bundeling doelgroepenvervoer.

ACTIVITEITEN

- Monitoren en verbetervoorstellen doen van en voor het nieuwe halte-hubvervoer en halte-haltevervoer.
- Projecten organiseren gericht op zelfstandig leren reizen.
- Onderzoek potentieel van bundeling doelgroepenvervoer.

4. Samenwerking

DOEL

- Evenwichtige verhouding zeggenschap en financiering door de samenwerkingspartners.
- Grote consensus over voorgestelde besluiten.
- Bestuurders hebben inzicht in kostenontwikkeling.

ACTIVITEITEN

- Afspraken maken met de provincie Noord-Brabant over beschikbare middelen voor deze activiteiten.
- Voorstellen voor de bestuurscommissie goed ambtelijk en bestuurlijk voorbereiden. Voeding hiervoor komt zowel vanuit het sociaal domein als vanuit mobiliteit.
- Drie keer per jaar de kostenramingen herijken.

BEGROTING BATEN EN LASTEN KVC 2024

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	12.091	13.585	16.469
Lasten	12.066	13.585	16.469

❷ Regioarcheologie en cultuurhistorie

1. Ondersteuning gemeenten

DOEL

- Adequate en deskundige ondersteuning van tien RWB-gemeenten (plus Gilze-Rijen), in hun wettelijke zorgplicht voor het archeologisch en cultuurhistorisch erfgoed.

ACTIVITEITEN

- De rol van RWB binnen dit programma is ondersteunend en faciliterend. Team R&C voert op verzoek van RWB-gemeenten de volgende werkzaamheden uit:
  - Adviseren bij ruimtelijke ontwikkelingen;
  - Beoordelen van Programma's van Eisen voor onderzoek, rapportages en plannen van aanpak;
  - Selectiebesluiten voor eventueel vervolgonderzoek voorbereiden;
  - Adviseren bij selectiemomenten in het veld;
  - Het opstellen van archeologiebeleid en het bieden van handvatten voor het uitvoeren ervan;
  - Adviseren bij de borging van de archeologische zorgplicht Omgevingswet zoals het opstarten en up to date houden van een GIS-omgeving.
  - Adviseren bij en begeleiden van het updaten van gemeentelijke archeologiekaarten

2. Bewustzijn en kennis

- Meer bewustzijn creëren bij RWB-gemeenten en inwoners op gebied van het archeologisch en cultuurhistorisch erfgoed.

- (Adviseren over) het vertellen van het verhaal achter de vondsten en onderzoeken. Denk hierbij aan het verzorgen van publieksvriendelijke teksten, korte filmpjes, lezingen en tentoonstellingen. Hierbij zoeken we aansluiting bij actuele thema's, bijvoorbeeld op het gebied van vrijetijdseconomie.
- Het ontwikkelen van tools (regionaal) t.b.v. de omgevingstafels, zoals regionale richtlijnen voor archeologisch onderzoek.
- Het vergroten van het netwerk van RWB op gebied van het archeologisch en cultuurhistorisch erfgoed. Dit gebeurt door deelname aan verschillende deskundigenplatformen en symposia.

BEGROTING BATEN EN LASTEN REGIOARCHEOLOGIE 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	335	245	283
Lasten	281	245	283

3 Mobiliteitscentrum

1. Mobiliteit

DOEL

- Matches vinden op (tijdelijke) vacatures, klussen en projecten bij verbonden organisaties.
- Mobiliteit van medewerkers van aangesloten organisaties bevorderen.
- Voorzien in de behoefte van medewerkers en bestuurders, om meer inzicht te krijgen in hun ontwikkelingsmogelijkheden en ondersteunen in hun sollicitatieproces.
- In beeld brengen van talenten van medewerkers van aangesloten organisaties.

ACTIVITEITEN

- Bieden van loopbaanadvies, mobiliteitsadvies, coaching op persoonlijke ontwikkeling, coaching omgaan met stress, ontwikkelassessments en selectieassessments, zowel individueel als in groepen.
- Begeleiden van arbeidsmarktbemiddeling voor regionale kandidaten.
- Bevordering van interne flexibilisering van arbeid binnen de regio.
- Ondersteuning van verbonden organisaties bij de invulling van vacatures en ontzorgen in het wervingsproces.
- Matches realiseren op (tijdelijke) vacatures, klussen en projecten in regio West-Brabant.

2. Leren en ontwikkelen - West-Brabant Academie

- Voorzien in een structureel, regionaal aanbod van interne opleidingen, trainingen en ontwikkelkansen.
- Een bijdrage leveren aan het binden en boeien van de medewerkers van onze aangesloten organisaties.

- Ontwikkelen van leerlijnen, mede in combinatie met strategische partners.
- Organiseren van (online) trainingen, workshops, zowel met open inschrijving als in company.
- Het organiseren van een L&O netwerk, bestaande uit collega's uit de regio.
- Uitbreiding regionaal Leermanagementsysteem, inclusief het inkooptraject faciliteren.

3 Mobiliteitscentrum

3. Flexibele arbeidsmarkt

FLEX WEST-BRABANT

DOEL

- Wettige externe inhuur van tijdelijk personeel via de inhuurdesk: van aanvraag, kwaliteitscheck en publicatie tot en met facturatie.
- Alle aangesloten partijen zijn hiermee in staat regie te voeren op externe inhuur van tijdelijk personeel.
- Doelmatige en rechtmatige inkoopprocessen.

ACTIVITEITEN

- Ondersteunen van het inhuurproces aan leveranciers en klanten van FlexWestBrabant.
- Regie voeren op inhuur van tijdelijk personeel.
- Organiseren van Europese aanbestedingen t.b.v. FlexWestBrabant.

FLEXPOOLS

- Instroom van (jong en inclusief) talent in regio West-Brabant en deelnemende organisaties.
- Flexibele, vernieuwende en slimme ondersteuning in de vorm van tijdelijk inzetbare professionals aan de deelnemende organisaties tegen een aantrekkelijk intern tarief.
- Bieden van een flexibele arbeidsrelatie aan jongere en ervaren medewerkers.
- Inperken van externe inhuur door gebruikmaken en delen van eigen potentieel.
- Behoud van kennis in de regio na afloop van tijdelijke projecten.
- Kruisbestuiving door kennisdeling van de bevlogen en uitgevoerde projecten.

- Flexibele en slimme ondersteuning aan deelnemende organisaties door de inzet van talent door deze vorm van ‘verlengd werkgeverschap’.
- Ondersteunen van deelnemende organisaties door de inzet van talenten op tijdelijke projecten waarvoor in de eigen organisatie geen capaciteit is.
- Capaciteit van de flexpools laten aansluiten bij de behoefte vanuit de arbeidsmarktkrapte, blijkens analyse uit inhuurdesk en vanuit de regio.
- Ontwikkelen van deskundigheid van flexibel inzetbare professionals en waar mogelijk, wenselijk doorstroom bij ons aangesloten organisaties realiseren.

❸ Mobiliteitscentrum

4. Regievoering HR thema's

DOEL

- Regionale samenwerking op HR-thema's tussen de aangesloten organisaties wordt vergroot.
- Regionale kennis, kunde en capaciteit t.b.v. synergie en efficiëntie is samengebracht.
- Trends, ontwikkelingen en behoeften uit de regio vertalen naar regionale speerpunten.

ACTIVITEITEN

- Aanjagen en implementeren van de regionale HR-visie (en bijbehorende projecten), inclusief speerpunten van beleid die regionaal zijn bepaald door de HR-professionals van onze aangesloten organisaties.
- Regievoering op de regionale HR-projecten die voortvloeien uit de regionale speerpunten.
- Organisatie van bijeenkomsten van de HR-stuurgroep en het strategisch HR-professionals-netwerk.

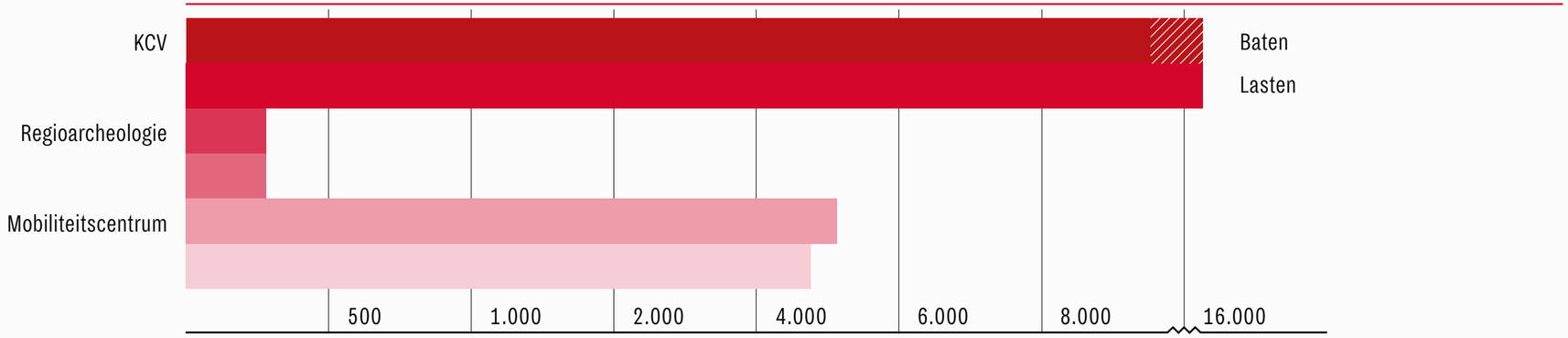
BEGROTING BATEN EN LASTEN MOBILITEITSCENTRUM 2023

	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten	3.401	2.926	4.043
Lasten	3.133	2.695	3.800

Het verschil tussen lasten en baten in 2022 is de bijdrage van MBC aan de overheadkosten van de totale RWB-organisatie.

Totaal Uitvoeringsgerichte Taken

BEGROTING BATEN EN LASTEN 2023
UITVOERINGSGERICHTE TAKEN * 1.000 EURO

Het resultaat op MBC betreft de bijdrage aan de overheadkosten RWB

2024	Totaal	Bijdrage gemeentelijke apparaatskosten
KCV	16.286	183
Regioarcheologie	283	0
Mobiliteitscentrum	4.978	0

Bijdrage per inwoner € 0,26

Paragrafen

Verplichte paragraaf

Het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) schrijft voor om bepaalde paragrafen op te nemen in de jaarstukken. De paragrafen die niet van toepassing zijn voor RWB worden niet beschreven. Vanwege de vele subsidiestromen bij RWB is ervoor gekozen om hier wel de niet-verplichte paragraaf Subsidies toe te voegen.

1.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt de financiële positie van RWB beschreven.

WEERSTANDSVERMOGEN

Ambities kunnen niet gerealiseerd worden zonder risico's te nemen. Of RWB is staat is de gevolgen van de risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt weergegeven door de 'weerstandscapaciteit'. Onder weerstandscapaciteit verstaan we de middelen en mogelijkheden die RWB heeft om onverwachte, niet-begrote kosten te kunnen dekken. Om te beoordelen of deze capaciteit voldoende is, wordt het ratio weerstandsvermogen berekend:

ratio weerstandsvermogen =
beschikbare weerstandscapaciteit/risicowaarde.

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van een waarderingstabel die in samenwerking tussen het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit van Twente tot stand is gekomen.

Waarderingscijfer	Ratio weerstands-vermogen	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	1,4 < x <2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6< x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Bij RWB staan de deelnemende gemeenten financieel garant. Dat betekent dat zij financiële gevolgen van de risico's dragen. Voor een aantal specifieke onderdelen zijn er met instemming van het algemeen bestuur, reserves gevormd.

Paragrafen

RISICO'S

RWB loopt op verschillende onderdelen risico's. Welke dit zijn en wat de omvang daarvan is wordt hiernaast weergegeven:

Nr.	Programma	Risico	Kans	Risicobedrag
1.	Bedrijfsvoering	Datalekken	Klein	€ 11.000
2.	Bedrijfsvoering	Geen toetsing op actuele subsidieregels	Klein	€ 62.000
3	Bedrijfsvoering	Niet voldoen aan subsidievereisten	Zeer klein	€ 74.000
4.	Bedrijfsvoering	Het niet voldoen aan de arbeidsvoorwaarden	Zeer klein	€ 10.000
5.	Strategisch agenda	Vertrek van personeel	Zeer klein	€ 41.000
6.	Strategisch agenda	Langdurige ziekte	Zeer klein	€ 124.000
7.	KCV	Faillissement van huidige contractpartner (PZN)	Zeer klein	€ 4.000
8.	KCV	Niet tijdig een nieuw vervoerscontract	Zeer klein	€ 20.000
9.	KCV	Capaciteitstekort waardoor niet aan de vraag wordt voldaan.	Klein	€ 99.000
10.	Regioarcheologie	Capaciteitstekort waardoor niet aan de vraag wordt voldaan.	Klein	€ 117.000
11.	MBC	Schending privacywet	Klein	€ 11.000
12.	MBC	Leverancier (Netive) valt om.	Zeer klein	€ 6.000
13.	MBC	Hacking software (Netive)	Klein	€ 37.000
14.	MBC (flexpools)	Geen vraag flexibele interne inhuur	Zeer klein	€ 127.000
15.	MBC (flexpools)	Langdurige ziektes	Zeer klein	€ 103.000
16.	MBC (flexpools)	Concurrentie externe bureaus	Klein	€ 14.000

Paragrafen

RISICO'S OP BEDRIJFSVOERING EN STRATEGISCHE AGENDA

Hier spelen uiteenlopende risico's, de grootste hebben te maken met uitval of vertrek van personeel. De totale omvang van de risico's op deze onderdelen bedraagt € 322.000, de beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 31/12 € 100.000, dit zorgt voor een ratio weerstandsvermogen van 0,31.

RISICO'S OP KLEINSCHALIG COLLECTIEF VERVOER

De grootste risico's bij KCV betreffen het faillissement van de huidige vervoerder en een capaciteitstekort. De omvang van de risico's bedraagt € 123.000. Het beschikbare weerstandscapaciteit voor KCV bedraagt per 31/12 € 117.000. Het ratio weerstandsvermogen is 0,95.

RISICO'S OP REGIOARCHEOLOGIE

Het grootste risico op dit onderdeel is uitval van personeel. Het risicobedrag is € 117.000. Het beschikbare weerstandscapaciteit voor regioarcheologie bedraagt per 31/12 € 69.000. Het ratio weerstandsvermogen is 0,59.

RISICO'S OP MOBILITEITSCENTRUM (MBC)

Het grootste risico op het mobiliteitscentrum heeft betrekking op Flex West-Brabant. De totale omvang van de risico's bedraagt € 54.000. Het beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 31/12 € 76.000. Het ratio weerstandsvermogen is 1,41.

RISICO'S OP MBC (FLEXPOOLS)

Op het onderdeel Flexpools bedraagt het totaal van risico's € 244.000. Het beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt per 31/12 € 269.000, dit zorgt voor een ratio weerstandvermogen van 1,10.

Paragrafen

FINANCIËLE KERNGETALLEN

Financiële kengetallen zijn getallen die de gezondheid van de organisatie weergeven. Hieronder bespreken we de drie relevante kerngetallen van RWB:

Netto schuldquote

Kengetal	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2024
Netto schuldquote	-4,73%	-2,98%	-2,51%

Dit kengetal geeft een indicatie van de hoogte van de schuld in relatie tot de baten van RWB. De VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) geeft aan dat als dit percentage boven de 130% uitkomt, de organisatie in de gevarenzone zit. Een percentage van -2,51% is gezond.

Solvabiliteitsratio

Kengetal	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2024
Solvabiliteitsratio	15,00%	8,60%	10,00%

Dit kengetal geeft aan in hoeverre RWB in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteit hoe beter.

Structurele exploitatieruimte

Kengetal	Verslag 2022	Begroting 2023	Verslag 2024
Structurele exploitatieruimte	-0,92%	0,13%	0,06%

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Paragrafen

1.2 Financiering

In deze paragraaf wordt ingegaan op hoe RWB omgaat met zijn financieringsrisico's.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee een financieringstekort met een kortlopende lening gefinancierd mag worden (Wet fido). De tabel hieronder geeft de kasgeldlimiet voor 2024 weer.

Bedragen x € 1.000	2024
Begrotingstotaal	28,4 miljoen
Toegestane kasgeldlimiet (8,2%)	2,3 miljoen

RWB ontvangt veel van zijn inkomsten vooruit. Hierdoor heeft RWB geen financieringstekort.

Renterisiconorm
De renterisiconorm beperkt het renterisico op de vaste schuld. De norm bepaalt dat de jaarlijkse verplichte aflossing en de rente niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. RWB heeft geen leningen, waardoor een overschrijding van deze norm niet aan de orde is.

Liquiditeitsplanning / Financieringsbehoefte
De jaarlijkse lasten worden gefinancierd door de jaarlijkse bijdragen van gemeenten, provincie en derden. Bij tijdige ontvangst van deze bijdragen, zorgt RWB ervoor dat er geen liquiditeitsprobleem ontstaat.

Rentekosten en renteopbrengsten
RWB heeft geen rentekosten en/of opbrengsten.

Paragrafen

1.3 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf gaat in op de belangrijkste ontwikkelingen en de stand van zaken binnen de bedrijfsvoering van RWB.

PERSONEEL

In de begroting 2024 staan er voor totaal 52,7 fte op de loonlijst bij RWB (2023: 51,7). 31,7 fte heeft betrekking op de uitvoeringsgerichte taken.

GEGEVENSBESCHERMING (AVG) EN INFORMATIEVEILIGHEID (IB)

In 2024 wordt het AVG-beleid opnieuw onder de loep genomen en geactualiseerd. Daarnaast lopen de reguliere AVG-activiteiten, zoals acties om bewustwording bij medewerkers te kweken en te onderhouden, en het afsluiten van verwerkersovereenkomsten gewoon door. De implementatie van IB-beleid wordt doorgezet. In 2023 wordt een GAP-analyse uitgevoerd, die de gewenste situatie (BIO) en huidige situatie in beeld brengt. Daar zullen acties uit voort vloeien die in 2024 zullen doorlopen.

ICT

De RWB-organisatie betrekt diensten van ICTWBW. In 2024 zal onderzocht worden hoe voor de jaren daarna in de benodigde ondersteuning kan worden voorzien.

ARCHIEF

Eind 2023 is het digitaal archief in zijn geheel ingericht en gevuld. Vanaf 2024 vergt dit jaarlijks onderhoud.

Paragrafen

1.4 Wet Open Overheid

Per 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) gedeeltelijk in werking getreden. Deze vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). In de Woo is geregeld welke informatie de overheid openbaar moet maken en om welke redenen informatie niet openbaar kan worden. In 2023 wordt de acties genomen die RWB hierin zelf dient uit te voeren. Dat betekent stroomlijning van (aanvullend) te publiceren documenten. Verder wordt het gereed komen van het landelijk instrumentarium afgewacht.

1.5 Subsidies

In deze paragraaf wordt ingegaan op de uitgaande en ontvangen subsidies.

UITGAANDE SUBSIDIES

Onderzoek en Ontwikkelfonds (O&O)
Aanjagen, ontwikkelen en initiëren van projecten die goed zijn voor West-Brabant en de regio op de kaart zetten. Dat doet het O&O-fonds. Subsidie kan worden aangevraagd door rechtspersonen, zowel privaat als publiek die in West-Brabant gevestigd zijn. Indien de subsidieaanvrager een private partij betreft, moet sprake zijn van samenwerking met minimaal een andere partij. Samenwerking in triple-helix verband wordt aangemoedigd.

Het subsidieplafond (subsidiepot) wordt jaarlijks bepaald op basis van de bijdrage van de deelnemende gemeenten (€ 0,65 per inwoner) en de vrijval definitieve beschikte projecten. Het saldo van het subsidieplafond op 31 december van het jaar wordt teruggestort naar de deelnemende gemeenten. De afgelopen jaren is er een toename is het aantal aanvragen voor deze subsidie, hierdoor konden verschillende aanvragen niet gehonoreerd worden. In 2024 verwachten eveneens een hoge aanvraag op deze subsidie.

De voortgang van deze subsidie wordt gedurende het jaar 2023 verantwoord in de bestuursrapportages en de jaarrekening. De bijdrage van de deelnemende gemeenten voor 2024 vindt u in de bijlage van de financiële begroting.

Paragrafen

UITGAANDE SUBSIDIES

Subsidieovereenkomst RWB – REWIN

De economische ontwikkelmaatschappij B.V. REWIN is in 1986 opgericht door de overheid, en de overheden zijn als aandeelhouder formeel eigenaar van B.V. REWIN. Jaarlijks wordt er aan REWIN een bijdrage verstrekt dat bedoelt is voor (een deel van) de kosten die REWIN maakt voor de uitvoering van haar activiteiten. In 2019 is er voor deze bijdrage een subsidieovereenkomst overeengekomen tussen RWB en REWIN. Deze overeenkomst heeft een looptijd van 1 januari 2020 tot 31 december 2023. In 2024 verwachten we een nieuwe geldende overeenkomst.

ONTVANGEN SUBSIDIES

Arbeidsmarktprogramma

RWB voert met financiering van de provincie meerjarige arbeidsmarktprogramma's. Het huidige programma West-Brabant werkt met talent richt zich op de ontwikkelen en binden van talent aan de regionale arbeidsmarkt. Voor dit project heeft provincie Noord-Brabant in 2020 aan RWB een subsidie toegekend van maximaal € 1,7 miljoen. De looptijd van deze subsidie is van 2020 tot en met 2023. In deze begroting houden we rekening met eenzelfde soort subsidie in 2024.

Subsidieregeling Verkeer en vervoer - Regiotaxi

Voor het deelprogramma Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) kunnen we bij provincie Noord-Brabant subsidie aanvragen voor projecten die zich richten op het aanbieden van regiotaxi in West-Brabant. Deze projecten hebben betrekking op het uitvoeren van OV-ritten, het geven van bindend OV-advies, het organiseren van regiotaxi of de transitie van het organiseren van regiotaxi. De totale hoogte van de subsidie wordt bepaald op basis van het totaal aan subsidiabele kosten. De regels met betrekking tot het bepalen van deze kosten zijn in 2021 veranderd, met als gevolg dat er minder subsidie ontvangen wordt. Dit laatste leidt tot een tekort op KCV. Dit tekort wordt in 2023 en verder opgevangen door de bijdragen die gemeenten leveren aan de kosten van het Wmo-vervoer. Over de bijdrage van de provincie na 2023 vindt nog Brabantbreed overleg plaats.

Regio West-Brabant

Financiële begroting

Deelmobiliteit in West-Brabant heeft potentie: gemeenten starten proeven met deelauto's.
Foto: OnzeAuto

REGIO WEST-BRABANT

2024

Inhoudsopgave

1. Overzicht van baten en lasten 2023 → 4

1.1 Het overzicht van baten en lasten 4
1.2 Het overzicht van incidentele baten en lasten 5
1.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 6

2. Financiële positie 2023 → 9

2.1 De geprognosticeerde begin- en eindbalans 9
2.2 Het berekend EMU-saldo 10
2.3 Het verloop van de reserves 11

3. Meerjarenraming 2024-2026 → 14

3.1 De meerjarenraming van baten en lasten 14
3.2 De meerjarenraming van incidentele baten en lasten 15
3.3 De toelichting op de meerjarenraming 16

4. Financiële positie 2024-2026 → 17

4.1 Geprognotiseerde begin- en eindbalans 2024–2026 17
4.2 Het verloop van het berekend EMU-saldo 18
4.3 Verloop van de reserves 2024-2026 19

5. Bijlagen → 22

Bijlage 1: Baten en lasten per taakveld 22
Bijlage 2: Bijdrage deelnemende gemeenten 23
Bijlage 3: Bijdrage N.V. REWIN West Brabant 28
Bijlage 4: Raming uitvoeringsgerichte taken 30
Bijlage 5: Raming bijdrage Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV) 35

Leeswijzer

In deze financiële begroting worden per programma de baten en lasten getoond. Door de beweging van een pijlergerichte aanpak naar een themagerichte benadering zijn de oude programma's Arbeidsmarkt, Economie, Mobiliteit en Ruimte samengevoegd tot het programma Strategische agenda. Ze blijven verantwoord als deelprogramma's. Naast het programma Strategische agenda onderscheidt deze begroting ook de programma's Algemeen en Uitvoeringsgerichte taken. In de financiële begroting presenteren we het meerjarenbeeld.

1. Financiële begroting 2024

1.1 Overzicht van baten en lasten per programma

In onderstaand overzicht wordt totaaloverzicht gegeven van alle programma's.

Programma	Realisatie 2021			Begroting 2022			Begroting 2023		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemeen	**716**	**767**	**-51**	**883**	**915**	**-32**		**1.207**	**-22**
Strategische agenda	**4.499**	**4.548**		**4.237**	**4.237**	**-**	**4.133**	**4.133**	**-**
Economie	2.545	2.790	-245	2.664	2.664	-	2.936	2.936	-
Arbeidsmarktbeleid	960	839	121	700	700	-	641	641	-
Mobiliteit	655	653	2	579	579	-	268	268	-
Ruimte	339	266	73	294	294	-	288	288	-
Uitvoeringsgerichte taken	**17.142**	**16.825**	**317**	**17.873**	**17.630**	**243**	**21.730**	**21.463**	**267**
KCV	12.091	12.066	25	13.585	13.585	-	16.469	16.469	-
Regioarcheologie	335	281	54	245	245	-	283	283	-
Routebureau	207	207	-	-	-	-			-
Mobiliteitscentrum	4.509	4.270	239	4.043	3.800	243	4.978	4.712	267
Totaal programma's	**22.357**	**22.140**	**217**	**22.993**	**22.782**	**211**	**27.048**	**26.803**	**245**
Kosten van de overhead	1.145	1.428	-283	1.202	1.445	-243	1.321	1.588	-267
Vennootschapsbelasting									
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**23.502**	**23.568**	**-66**	**24.195**	**24.227**	**-32**	**28.369**	**28.391**	**-22**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	342		342	32		32	22		22
Gerealiseerde resultaat	**23.843**	**23.568**	**275**	**24.227**	**24.227**	**-**	**28.391**	**28.391**	**-**

1. Financiële begroting 2024

1.2 Overzicht van incidentiele baten en lasten

Voor de inzicht van het structurele evenwicht wordt hier het overzicht van incidentele baten en lasten weergegeven.

Incidentele baten en lasten	Baten	Lasten
Programma Strategische agenda		
Arbeidsmarktbeleid - Uitvoeringsprogramma	450	450
Programma Uitvoeringsgerichte taken		
KCV - implementatie nieuw vervoerscontract		
Totaal incidentele baten en lasten	**450**	**450**
Totaal structurele baten en lasten	**27.919**	**27.941**

1. Financiële begroting 2024

1.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Gronden van raming
De raming is gebaseerd op ongewijzigd beleid. Voor de raming van de loon- en prijsontwikkeling zijn de indexeringen van het centraal plan bureau zoals opgenomen in de septembercirculaire gemeentefonds 2022 gehanteerd. Voor de begroting 2024 zijn dit:
Prijsindex: 2,4%
Loonindex: 4,3%
Voor de vervoerskosten op deelprogramma Kleinschalig Collectief Vervoer is rekening gehouden met de branchegerichte NEA-index.

Bezuinigingstaakstellingen
In 2021 is gemeente Tholen uitgetreden. Dit betekent dat we een lagere bijdrage voor de apparaatskosten ontvangen, met als gevolg dat we een tekort hebben. Om dit op te vangen hebben we bezuinigen doorgevoerd. We hebben in 2021 van gemeente Tholen eenmalig een bijdrage ontvangen en deze is gestort in een reserve. Jaarlijks onttrekken we een bedrag, met als doel de bezuinigingstaakstelling geleidelijk door te voeren. In 2024 bezuinigen we € 10.000 op programma Algemeen en onttrekken we het tekort van € 21.000 uit de reserve.

1. Financiële begroting 2024

TOELICHTING VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Algemeen
Onder programma Algemeen staan de baten en lasten van de subsidieregeling Onderzoek & Ontwikkelfonds. Jaarlijks wordt er door de deelnemende gemeenten 65 cent per inwoner bijgedragen aan het Onderzoek & Ontwikkelfonds. Met een totaal inwoner-aantal van 714.446 is de bijdrage vanuit de gemeenten voor 2024 € 464.390.

Het budget voor het actieprogramma is bij deze begroting toegedeeld aan het programma Strategische agenda. Jaarlijks wordt dit in samenspraak met de voorzitters van de commissies van advies toegedeeld aan de verschillende onderdelen.

Strategische Agenda
In deze begroting hebben we de programma's Economie, Arbeidsmarkt, Mobiliteit en Ruimte samengevoegd. Dit stelt ons in staat om binnen de strategische agenda meer integraliteit en flexibiliteit aan de dag te leggen. Op basis van de doelen per thema in 2024 wordt er een raming gemaakt van de personele inzet en budget per onderdeel.

Economie
Naast de lasten en baten voor de uitvoering van de strategische agenda zijn hier ook de baten en lasten verantwoord voor REWIN.

Arbeidsmarkt
Naast de lasten en baten voor de uitvoering van de strategische agenda is hier ook het meerjarige arbeidsmarktprogramma verantwoord. Dit is een subsidie die toegekend wordt door de provincie Noord-Brabant.

Mobiliteit
De baten en lasten voor de uitvoering van de strategische agenda zijn hier verantwoord.

Ruimte
De baten en lasten voor de uitvoering van de strategische agenda zijn hier verantwoord.

Uitvoeringsgerichte taken

Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)
De geraamde vervoerslasten voor de gemeenten en provincie zijn hier opgenomen. Deze zijn indicatief vanwege het feit dat het vervoerscontract in 2023 opnieuw aanbesteed wordt. De lagere bijdrage van provincie Noord-Brabant aan de bureaukosten in 2024 wordt opgevangen door een hogere bijdrage vanuit de vervoers-opbrengsten Wmo-vervoer.

1. Financiële begroting 2024

Regioarcheologie
Door de grote vraag naar advisering door onze archeologen is de capaciteit op dit onderdeel in 2022 verhoogd.
De inzet van regioarcheologie wordt in 2024 doorbelast aan de afnemers tegen een uurtarief van € 120,03. Niet deelnemende gemeenten betalen een opslag van 20% op dit tarief.

Mobiliteitscentrum (MBC)
Voor de uitvoering van Flex West-Brabant, ontvangen wij van de leveranciers, 2,5% van de inhuuromzet die via dit platform loopt. In de voorgaande jaren zien we een toename van de omzet. Bij deze begroting houden we rekening met een totaalomzet inhuur binnen de regio van 80 miljoen euro. Het positief saldo is deels ter dekking van de overheadkosten.

Overhead
Overhead is gedefinieerd als: *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.* Op hoofdlijnen betreft dit de volgende kosten:

Op hoofdlijnen betreft dit de volgende kosten:
- Huisvesting en facilitaire zaken
- Leidinggevenden
- Financiën, P&O, Inkoop, Communicatie, Juridische zaken, Informatievoorziening en Automatisering
- Secretariaat en managementondersteuning

Een groot deel van deze kosten valt binnen de dienstverleningsovereenkomst die RWB heeft afgesloten met gemeente Etten-Leur.

Een deel van de lasten die toe te rekenen zijn aan het Mobiliteitscentrum worden gedekt vanuit de baten op dat deelprogramma.

2. Financiële positie 2024

2.1 Geprognosticeerde begin- en eindbalans

	01-01-2024	31-12-2024
Activa		
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.081	4.060
Liquide middelen	311	311
Overlopende activa	2.707	2.707
Totaal vlottende activa	**7.099**	**7.078**
Totaal activa	**7.099**	**7.078**
Passiva		
Vaste passiva		
Reserves	713	692
Resultaat boekjaar	-	-
Totaal vaste passiva	**713**	**692**
Vlottende passiva		
netto-vlottende schulden	1.422	1.422
Overlopende passiva	4.964	4.964
Totaal vlottende passiva	**6.386**	**6.386**
Totaal Passiva	**7.099**	**7.078**

2. Financiële positie 2024

2.2 Berekend EMU-Saldo

Het EMU-saldo (Economische en Monetaire Unie) is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. Het kan worden omschreven als het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de overheid (collectieve sector). Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we in de begroting een berekening van het EMU-saldo op over het vorige begrotingsjaar, het begrotingsjaar en het jaar volgend op het begrotingsjaar. Het EMU-saldo van de RWB ziet er in de begroting 2024 als volgt uit:

	bedragen (x € 1.000)	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-32	-21	-11
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	-	-	-
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	-	-	-
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	-	-
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	-	-	-
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie:	-	-	-
	Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	-	-	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	-	-
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-
11	Verkoop van effecten:			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	**-32**	**-21**	**-11**

2. Financiële positie 2024

2.3 Verloop van de reserves

Voor het inzicht van het begroot eigen vermogen wordt hier het overzicht van de reserves en voorzieningen weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Saldo 01-01-2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2024
Bestemmingsreserves				
Reserve knelpuntenpot	100			100
Reserve bijdrage apparaatkosten	82		21	61
Reserve KCV	117			117
Reserve Regioarcheologie	69			69
Reserve Flexpools	269			269
Reserve Mobiliteitscentrum	76			76
Totaal bestemmingsreserves	**713**	**-**	**21**	**692**
Totaal reserves	**713**	**-**	**21**	**692**

2. Financiële positie 2024

ONDERBOUWING RESERVES

Naam:	**Reserve knelpuntenpot**
Doelstelling / Bestemming:	Deze reserve is bestemd als weerstandscapaciteit om financiële tegenvallen als gevolg van personele risico's op te kunnen opvangen.
Minimum:	€ 0
Maximum:	€ 100.000
Wijze van besteding:	Lasten worden onttrokken tot een maximaal hetgeen wat er in de begroting is opgenomen.

Naam:	**Reserve bijdrage apparaatskosten**
Doelstelling / Bestemming:	Opvangen van het begrotingstekort 2021 - 2025
Minimum:	€ 0
Maximum:	Niet bepaald
Wijze van besteding:	Op basis van de in begroting opgenomen onttrekking.

Naam:	**Reserve KCV**
Doelstelling / Bestemming:	Deze reserve is bestemd als weerstandscapaciteit om financiële tegenvallers op het onderdeel KCV te kunnen opvangen en als dekking van incidentele lasten.
Minimum:	€ 0
Maximum:	Niet bepaald
Wijze van besteding:	Negatieve saldo's worden onttrokken tot een maximum van de hoogte van de reserve.

Naam:	**Reserve Regioarcheologie**
Doelstelling / Bestemming:	Deze reserve is bestemd als weerstandscapaciteit om financiële tegenvallers op het onderdeel Regioarcheologie te kunnen opvangen.
Minimum:	€ 0
Maximum:	Niet bepaald
Wijze van besteding:	Negatieve saldo's worden onttrokken tot een maximum van de hoogte van de reserve.

2. Financiële positie 2024

Naam:	**Reserve Flexpools**
Doelstelling / Bestemming:	Deze reserve is bestemd als weerstandscapaciteit om financiële tegenvallen op het onderdeel Flexpools te kunnen opvangen.
Minimum:	€ 0
Maximum:	Niet bepaald
Wijze van besteding:	Negatieve saldo's worden onttrokken tot een maximum van de hoogte van de reserve.

Naam:	**Reserve Mobiliteitscentrum**
Doelstelling / Bestemming:	Deze reserve is bestemd als weerstandscapaciteit om financiële tegenvallen op het onderdeel Mobiliteitscentrum te kunnen opvangen.
Minimum:	€ 0
Maximum:	Niet bepaald
Wijze van besteding:	Lasten met betrekking tot de bestemming worden onttrokken tot een maximum van het saldo van de reserve.

3. Meerjarenraming 2025-2027

3.1 Raming van baten en lasten 2025 – 2027

(in duizenden euro's)	Begroting 2025			Begroting 2026			Begroting 2027		
Programma:	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Algemeen	**1.212**	**1.223**	**-11**	**1.237**	**1.237**	**-**	**1.264**	**1.264**	**-**
Strategische agenda	**4.280**	**4.280**		**4.424**	**4.424**	**-**	**4.574**	**4.574**	**-**
Economie	3.055	3.055	-	3.173	3.173	-	3.296	3.296	-
Arbeidsmarktbeleid	647	647	-	654	654	-	661	661	-
Mobiliteit	278	278	-	288	288	-	298	298	-
Ruimte	299	299	-	309	309	-	320	320	-
Uitvoeringsgerichte taken	**22.080**	**21.804**	**276**	**22.690**	**22.404**	**285**	**23.317**	**23.023**	**294**
KCV	16.646	16.646	-	17.097	17.097	-	17.560	17.560	-
GGA	-	-	-			-			-
Regioarcheologie	294	294	-	305	305	-	317	317	-
Routebureau	-	-	-			-			-
Mobiliteitscentrum	5.139	4.863	276	5.287	5.002	285	5.440	5.146	294
Totaal programma's	**27.571**	**27.306**	**265**	**28.351**	**28.066**	**285**	**29.155**	**28.860**	**294**
Kosten van de overhead	1.368	1.644	-276	1.412	1.697	-285	1.458	1.752	-294
Vennootschapsbelasting									
Totaal saldo van baten en lasten	**28.939**	**28.950**	**-11**	**29.763**	**29.763**	**-**	**30.612**	**30.612**	**-**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	11		11	-	-	-	-		-
Begroot resultaat	**28.950**	**28.950**	**-**	**29.763**	**29.763**	**-**	**30.612**	**30.612**	**-**

3. Meerjarenraming 2025-2027

3.2 Raming van incidentele baten en lasten 2025 – 2027

	2025		2026		2027	
Incidentele baten en lasten	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**
Programma Arbeidsmarkt						
Uitvoeringsprogramma	450	450	450	450	450	450
Totaal incidentele baten en lasten	**450**	**450**	**450**	**450**	**450**	**450**
Totaal structurele baten en lasten	**28.500**	**28.500**	**29.313**	**29.313**	**30.162**	**30.162**

3. Meerjarenraming 2025-2027

3.3 Toelichting op de meerjarenraming baten en lasten 2025 – 2027

Gronden van raming

De raming is gebaseerd op ongewijzigd beleid.
Voor de raming van loon- en prijsontwikkeling zijn de indexeringen van het centraal plan bureau gehanteerd zoals opgenomen in de septembercirculaire gemeentefonds 2022. Voor de raming 2025 - 2027 zijn dit:

	2025	2026	2027
Prijsindex	2,5%	2,0%	2,0%
Loonindex	4,1%	3,9%	3,9%

Voor de vervoerskosten op deelprogramma Kleinschalig Collectief Vervoer is rekening gehouden met de branchegerichte NEA-index.

Bezuinigingstaakstelling

In 2021 is gemeente Tholen uitgetreden. Dit betekent dat we een lagere bijdrage voor de apparaatskosten ontvangen, met als gevolg dat we een tekort hebben. Om dit op te vangen hebben we bezuinigen doorgevoerd. We hebben in 2021 van gemeente Tholen eenmalig een bijdrage ontvangen en deze is gestort in een reserve. Jaarlijks onttrekken we een bedrag, met als doel de bezuinigings-taakstelling geleidelijk door te voeren. In 2026 hebben we een bezuiniging van € 55.000 structureel doorgevoerd.

4. Financiële positie 2025-2027

4.1 Geprognotiseerde begin- en eindbalans 2025 – 2027

	01-01-2025	31-12-2025	01-01-2026	31-12-2026	01-01-2027	31-12-2027
Activa						
Vlottende activa						
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.060	4.049	4.060	4.060	4.049	4.049
Liquide middelen	311	311	311	311	311	311
Overlopende activa	2.707	2.707	2.707	2.707	2.707	2.707
Totaal vlottende activa	**7.078**	**7.067**	**7.078**	**7.078**	**7.067**	**7.067**
Totaal activa	**7.078**	**7.067**	**7.078**	**7.078**	**7.067**	**7.067**
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	692	681	681	681	681	681
Resultaat boekjaar	-	-	-	-	-	-
Totaal vaste passiva	**692**	**681**	**681**	**681**	**681**	**681**
Vlottende passiva						
Netto-vlottende schulden	1.422	1.422	1.422	1.422	1.422	1.422
Overlopende passiva	4.964	4.964	4.964	4.964	4.964	4.964
Totaal vlottende passiva	**6.386**	**6.386**	**6.386**	**6.386**	**6.386**	**6.386**
Totaal Passiva	**7.078**	**7.067**	**7.067**	**7.067**	**7.067**	**7.067**

4. Financiële positie 2025-2027

4.2 Verloop EMU-saldo 2025 – 2027

Het EMU-saldo (Economische en Monetaire Unie) is een in Europees verband gehanteerd en gedefinieerd macro-economisch begrip. Het kan worden omschreven als het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de overheid (collectieve sector). Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we in meerjarenraming het verloop van het EMU-saldo op over drie opvolgende begrotingsjaren. Het EMU-saldo van de RWB voor de begrotingjaren 2024 – 2026 ziet er als volgt uit:

	bedragen (x € 1.000)	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-11	-	-
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	-	-	-
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	-	-	-
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	-	-
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	-	-	-
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie:	-	-	-
	Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	-	-	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	-	-	-
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-
11	Verkoop van effecten:			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	**-11**	**-**	**-**

4. Financiële positie 2025-2027

4.3 Verloop reserves 2025 – 2027

Verloop reserves 2025 (bedragen x € 1.000)	Saldo 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31 december
Bestemmingsreserves				
Reserve knelpuntenpot	100			100
Reserve Basis op Orde	82		21	61
Reserve bijdrage apparaatkosten	117			117
Reserve KCV	69			69
Reserve Regioarcheologie	269			269
Reserve Puma's	76			76
Reserve Mobiliteitscentrum	713	-	21	692
Totaal bestemmingsreserves	**713**	**-**	**21**	**692**
Totaal reserves	**713**	**-**	**21**	**692**

4. Financiële positie 2025-2027

4.3 Verloop reserves 2025 – 2027

Verloop reserves 2026 (bedragen x € 1.000)	Saldo 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31 december
Bestemmingsreserves				
Reserve knelpuntenpot	100			100
Reserve Basis op Orde	61		11	50
Reserve bijdrage apparaatkosten	117			117
Reserve KCV	69			69
Reserve Regioarcheologie	269			269
Reserve Puma's	76			76
Reserve Mobiliteitscentrum	692	-	11	681
Totaal bestemmingsreserves	**692**	**-**	**11**	**681**
Totaal reserves	**692**	**-**	**11**	**681**

4. Financiële positie 2025-2027

4.3 Verloop reserves 2025 – 2027

Verloop reserves 2027 (bedragen x € 1.000)	Saldo 1 januari	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo 31 december
Bestemmingsreserves				
Reserve knelpuntenpot	100			100
Reserve Basis op Orde	50			50
Reserve bijdrage apparaatkosten	117			117
Reserve KCV	69			69
Reserve Regioarcheologie	269			269
Reserve Puma's	76			76
Reserve Mobiliteitscentrum	681	-	-	681
Totaal bestemmingsreserves	**681**	**-**	**-**	**681**
Totaal reserves	**681**	**-**	**-**	**681**

Toelichting verloop reserves 2025 – 2027

Meerjarig zijn de onttrekkingen ter dekking van het begrotingstekort als gevolg van de uittreding van gemeente Tholen geraamd.

5. Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht baten en lasten per taakveld

Voor een betere vergelijking van organisaties wordt hieronder de begrote baten en lasten per taakveld weergegeven.

	Taakveld (x € 1.000)	Baten	Lasten
0	**Bestuur en ondersteuning**		
0.1	Bestuur	721	742
0.4	Overhead	1.321	1.588
0.8	Overige baten en lasten	4.978	4.712
0.10	Mutaties reserves	22	-
2	**Verkeer, vervoer en waterstaat**		
2.1	Verkeer en wegen	268	268
3	**Economie**		
3.1	Economische ontwikkeling	741	741
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	2.659	2.659
5	**Sport, cultuur en recreatie**		
5.5	Cultureel erfgoed	283	283
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie		
6	**Sociaal domein**		
6.5	Arbeidsparticipatie	641	641
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	16.469	16.469
8	**Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing**		
8.1	Ruimte en leefomgeving	288	288
	Saldo van baten en lasten op de taakvelden	**28.391**	**28.391**

5. Bijlagen

Bijlage 2: Bijdrage deelnemende gemeenten 2024

BIJDRAGE APPARAATSKOSTEN 2024

De bijdrage apparaatskosten 2024 wordt conform de Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant verdeeld op basis van inwoneraantal per 1 januari 2022.

	2023			2024			Verschil		
Programma	**Inwoneraantal**	**Bedrag per inwoner**	**Bijdrage apparaats-kosten**	**Inwoneraantal**	**Bedrag per inwoner**	**Bijdrage appa-raatskosten**	**Inwoneraantal**	**Bedrag per inwoner**	**Bijdrage apparaats-kosten**
Alphen-Chaam	10.373	4,28	44.353	10.425	4,55	47.400	52	0,27	3.047
Altena	56.352	4,28	240.950	57.009	4,55	259.208	657	0,27	18.258
Baarle-Nassau	6.899	4,28	29.499	6.931	4,55	31.514	32	0,27	2.015
Bergen op Zoom	67.514	4,28	288.677	67.894	4,55	308.700	380	0,27	20.023
Breda	184.126	4,28	787.287	184.702	4,55	839.801	576	0,27	52.514
Drimmelen	27.325	4,28	116.836	27.476	4,55	124.928	151	0,27	8.091
Etten-Leur	43.869	4,28	187.575	44.152	4,55	200.750	283	0,27	13.175
Geertruidenberg	21.770	4,28	93.084	21.944	4,55	99.775	174	0,27	6.690
Halderberge	30.430	4,28	130.113	30.770	4,55	139.905	340	0,27	9.792
Moerdijk	37.185	4,28	158.996	37.313	4,55	169.654	128	0,27	10.659
Oosterhout	56.206	4,28	240.326	56.535	4,55	257.053	329	0,27	16.727
Roosendaal	77.200	4,28	330.092	77.244	4,55	351.212	44	0,27	21.120
Rucphen	23.080	4,28	98.686	23.326	4,55	106.058	246	0,27	7.373
Steenbergen	24.310	4,28	103.945	24.353	4,55	110.728	43	0,27	6.783
Woensdrecht	22.028	4,28	94.187	22.112	4,55	100.539	84	0,27	6.351
Zundert	21.988	4,28	94.016	22.260	4,55	101.212	272	0,27	7.195
Totaal	**710.655**	**4,28**	**3.038.624**	**714.446**	**4,55**	**3.248.437**	**3.791**	**0,27**	**209.813**

5. Bijlagen

BIJDRAGE APPARAATSKOSTEN 2024 NAAR TAAKVELD

	Taakveld	Baten
0	**Bestuur en ondersteuning**	
0.1	Bestuur	720.620
0.4	Overhead	1.320.951
0.8	Overige baten en lasten	-
0.10	Mutaties reserves	-
2	**Verkeer, vervoer en waterstaat**	
2.1	Verkeer en wegen	268.353
3	Economie	
3.1	Economische ontwikkeling	276.407
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-
5	**Sport, cultuur en recreatie**	
5.5	Cultureel erfgoed	-
6	**Sociaal domein**	
6.5	Arbeidsparticipatie	190.568
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	183.382
8	**Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing**	
8.1	Ruimte en leefomgeving	288.157
	Bijdrage apparaatkosten 2024	**3.248.437**

5. Bijlagen

RAMING BIJDRAGE APPARAATSKOSTEN 2025 – 2027

Inwoneraantal per 1-1-2022	Gemeente	2025	2026	2027
10.425	Alphen-Chaam	49.136	50.794	52.507
57.009	Altena	268.701	277.764	287.133
6.931	Baarle-Nassau	32.668	33.770	34.909
67.894	Bergen op Zoom	320.005	330.798	341.957
184.702	Breda	870.557	899.920	930.275
27.476	Drimmelen	129.503	133.871	138.386
44.152	Etten-Leur	208.102	215.121	222.377
21.944	Geertruidenberg	103.429	106.917	110.524
30.770	Halderberge	145.028	149.920	154.977
37.313	Moerdijk	175.868	181.799	187.932
56.535	Oosterhout	266.467	275.454	284.746
77.244	Roosendaal	364.075	376.354	389.049
23.326	Rucphen	109.943	113.651	117.484
24.353	Steenbergen	114.783	118.655	122.657
22.112	Woensdrecht	104.221	107.736	111.370
22.260	Zundert	104.918	108.457	112.115
714.446	**Totaal**	**3.367.402**	**3.480.980**	**3.598.399**

5. Bijlagen

Bijdrage Onderzoek en Ontwikkelfonds 2024

Per inwoner wordt er jaarlijks € 0,65 bijgedragen aan het Onderzoek en Ontwikkelfonds. Het restant dat per 31 december over is wordt teruggestort naar de deelnemende gemeenten. De totale bijdrage in 2024 stijgt als gevolg van de toename in het aantal inwoners.

	2023			2024			Verschil		
Programma	Inwoner-aantallen	Bedrag per inwoner	Bijdrage O&O fonds	Inwoner-aantallen	Bedrag per inwoner	Bijdrage O&O fonds	Inwoner-aantallen	Bedrag per inwoner	Bijdrage O&O fonds
Alphen-Chaam	10.373	0,65	6.742	10.425	0,65	6.776	52	-	34
Altena	56.352	0,65	36.629	57.009	0,65	37.056	657	-	427
Baarle-Nassau	6.899	0,65	4.484	6.931	0,65	4.505	32	-	21
Bergen op Zoom	67.514	0,65	43.884	67.894	0,65	44.131	380	-	247
Breda	184.126	0,65	119.682	184.702	0,65	120.056	576	-	374
Drimmelen	27.325	0,65	17.761	27.476	0,65	17.859	151	-	98
Etten-Leur	43.869	0,65	28.515	44.152	0,65	28.699	283	-	184
Geertruidenberg	21.770	0,65	14.151	21.944	0,65	14.264	174	-	113
Halderberge	30.430	0,65	19.780	30.770	0,65	20.001	340	-	221
Moerdijk	37.185	0,65	24.170	37.313	0,65	24.253	128	-	83
Oosterhout	56.206	0,65	36.534	56.535	0,65	36.748	329	-	214
Roosendaal	77.200	0,65	50.180	77.244	0,65	50.209	44	-	29
Rucphen	23.080	0,65	15.002	23.326	0,65	15.162	246	-	160
Steenbergen	24.310	0,65	15.802	24.353	0,65	15.829	43	-	28
Woensdrecht	22.028	0,65	14.318	22.112	0,65	14.373	84	-	55
Zundert	21.988	0,65	14.292	22.260	0,65	14.469	272	-	177
Totaal	**710.655**	**0,65**	**461.926**	**714.446**	**0,65**	**464.390**	**3.791**	**-**	**2.464**

5. Bijlagen

Raming bijdrage Onderzoek en Ontwikkelfonds 2025 – 2027

Inwoneraantal per 1-1-2022	Gemeente	2025	2026	2027
10.425	Alphen-Chaam	6.776	6.776	6.776
57.009	Altena	37.056	37.056	37.056
6.931	Baarle-Nassau	4.505	4.505	4.505
67.894	Bergen op Zoom	44.131	44.131	44.131
184.702	Breda	120.056	120.056	120.056
27.476	Drimmelen	17.859	17.859	17.859
44.152	Etten-Leur	28.699	28.699	28.699
21.944	Geertruidenberg	14.264	14.264	14.264
30.770	Halderberge	20.001	20.001	20.001
37.313	Moerdijk	24.253	24.253	24.253
56.535	Oosterhout	36.748	36.748	36.748
77.244	Roosendaal	50.209	50.209	50.209
23.326	Rucphen	15.162	15.162	15.162
24.353	Steenbergen	15.829	15.829	15.829
22.112	Woensdrecht	14.373	14.373	14.373
22.260	Zundert	14.469	14.469	14.469
714.446	**Totaal**	**464.390**	**464.390**	**464.390**

5. Bijlagen

Bijlage 3: Bijdrage REWIN West Brabant 2024

De bijdrage aan REWIN wordt jaarlijks conform de subsidieovereenkomst verhoogd op basis van werkelijke indexatie.

	2023			2024			Verschil		
Programma:	**Inwoneraantal**	**Bedrag per inwoner**	**Bijdrage REWIN**	**Inwoneraantal**	**Bedrag per inwoner**	**Bijdrage REWIN**	**Inwoneraantal**	**Bedrag per inwoner**	**Bijdrage REWIN**
Alphen-Chaam	10.373	3,43	38.612	10.425	3,72	38.805	52	0,29	194
Altena	56.352	3,43	209.761	57.009	3,72	212.207	657	0,29	2.446
Baarle-Nassau	6.899	3,43	25.680	6.931	3,72	25.800	32	0,29	119
Bergen op Zoom	67.514	3,43	251.310	67.894	3,72	252.725	380	0,29	1.414
Breda	184.126	3,43	685.380	184.702	3,72	687.524	576	0,29	2.144
Drimmelen	27.325	3,43	101.713	27.476	3,72	102.275	151	0,29	562
Etten-Leur	43.869	3,43	163.295	44.152	3,72	164.349	283	0,29	1.053
Geertruidenberg	21.770	3,43	81.035	21.944	3,72	81.683	174	0,29	648
Halderberge	30.430	3,43	113.271	30.770	3,72	114.536	340	0,29	1.266
Moerdijk	37.185	3,43	138.415	37.313	3,72	138.892	128	0,29	476
Oosterhout	56.206	3,43	209.218	56.535	3,72	210.443	329	0,29	1.225
Roosendaal	77.200	3,43	287.365	77.244	3,72	287.529	44	0,29	164
Rucphen	23.080	3,43	85.912	23.326	3,72	86.827	246	0,29	916
Steenbergen	24.310	3,43	90.490	24.353	3,72	90.650	43	0,29	160
Woensdrecht	22.028	3,43	81.996	22.112	3,72	82.308	84	0,29	313
Zundert	21.988	3,43	81.847	22.260	3,72	82.859	272	0,29	1.012
Totaal	**710.655**	**3,43**	**2.438.253**	**714.446**	**3,72**	**2.659.412**	**3.791**	**0,29**	**221.159**

5. Bijlagen

Raming bijdrage REWIN West Brabant 2025 - 2027

Inwoneraantal per 1-1-2022		2025	2026	2027
10.425	Alphen-Chaam	40.396	41.972	43.609
57.009	Altena	220.907	229.523	238.474
6.931	Baarle-Nassau	26.857	27.905	28.993
67.894	Bergen op Zoom	263.086	273.347	284.007
184.702	Breda	715.712	743.625	772.626
27.476	Drimmelen	106.468	110.621	114.935
44.152	Etten-Leur	171.087	177.759	184.692
21.944	Geertruidenberg	85.032	88.348	91.794
30.770	Halderberge	119.232	123.882	128.714
37.313	Moerdijk	144.586	150.225	156.084
56.535	Oosterhout	219.071	227.614	236.491
77.244	Roosendaal	299.317	310.991	323.119
23.326	Rucphen	90.387	93.912	97.575
24.353	Steenbergen	94.367	98.047	101.871
22.112	Woensdrecht	85.683	89.025	92.497
22.260	Zundert	86.257	89.621	93.116
714.446	**Totaal**	**2.768.448**	**2.876.417**	**2.988.597**

5. Bijlagen

Bijlage 4: Raming bijdrage uitvoeringsgerichte taken 2023

Regioarcheologie
De bijdrage aan regioarcheologe is gebaseerd op een prognose van de afname van de producten. Deze prognose is gebaseerd op basis van de afname van de afgelopen 4 jaar. De producten worden doorbelast tegen een kostendekkend uurtarief. In 2024 is dit uurtarief € 120,03 Voor niet risicodragende gemeenten geldt een opslag van 20%.

MBC Algemene bijdrage
Algemene bijdrage aan het Mobiliteitscentrum 2024 wordt voor de deelnemende gemeenten van de RWB verdeeld op basis van het aantal medewerkers per 1 januari 2023. In deze begroting is uitgegaan van een prognose, de werkelijke bijdrage kan afwijken.

Netive en Careernet
Bijdrage Netive en Careernet betreft een doorbelasting van de lasten voor die onderdelen. De doorbelasting zal plaatsvinden op basis van werkelijke kosten en verdeeld op basis van aantal medewerkers.
In deze begroting is uitgegaan van een prognose, de werkelijke bijdrage kan afwijken.

5. Bijlagen

Meerjarenraming bijdrage uitvoeringsgerichte taken 2024 - 2026

Uitvoeringsgerichte taken 2024	Regioarcheologie	MBC	Netive	Careernet
Alphen-Chaam	17.000			-
Altena	59.500	24.500	24.500	4.500
Baarle-Nassau	20.000	-	-	-
Bergen op Zoom		39.500	19.000	8.000
Breda		117.000	42.500	19.500
Drimmelen	25.500	12.000	7.000	2.000
Etten-Leur	8.500	19.000	19.000	4.000
Geertruidenberg		10.500	7.000	1.500
Halderberge	11.500	15.500	7.000	2.000
Moerdijk	20.000	16.500	7.000	3.000
Oosterhout	31.000	30.500	19.000	5.500
Roosendaal	14.000	28.000	19.000	5.000
Rucphen	31.000	9.000	7.000	1.500
Steenbergen		11.500	7.000	1.500
Woensdrecht		8.500	7.000	1.500
Zundert	17.000	8.000	-	1.500
ABG		21.000	19.000	4.000
Overig (derden)	28.500	117.000	39.000	13.000
	283.000	**488.000**	**253.000**	**79.000**

5. Bijlagen

Meerjarenraming bijdrage uitvoeringsgerichte taken 2024 - 2026

Uitvoeringsgerichte taken 2025	Regioarcheologie	MBC	Netive	Careernet
Alphen-Chaam	17.500			
Altena	61.500	25.500	26.000	4.500
Baarle-Nassau	20.500	-	-	-
Bergen op Zoom		41.000	19.000	8.000
Breda		122.000	44.500	20.500
Drimmelen	26.500	12.500	7.500	2.500
Etten-Leur	9.000	20.000	19.000	4.000
Geertruidenberg		11.000	7.500	1.500
Halderberge	12.000	16.000	7.500	2.500
Moerdijk	20.500	17.000	7.500	3.000
Oosterhout	32.500	31.500	19.000	5.500
Roosendaal	14.500	29.000	19.000	5.000
Rucphen	32.500	9.500	7.500	1.500
Steenbergen		11.500	7.500	1.500
Woensdrecht		8.500	7.500	1.500
Zundert	17.500	8.500	-	1.500
ABG		22.000	19.000	4.000
Overig (derden)	29.500	122.000	40.500	13.000
	294.000	**508.000**	**259.000**	**81.000**

5. Bijlagen

Meerjarenraming bijdrage uitvoeringsgerichte taken 2024 - 2026

Uitvoeringsgerichte taken 2026	Regioarcheologie	MBC	Netive	Careernet
Alphen-Chaam	18.500			
Altena	64.000	26.500	27.500	4.500
Baarle-Nassau	21.500	-	-	-
Bergen op Zoom		42.500	19.500	8.000
Breda		127.000	46.000	21.500
Drimmelen	27.500	13.000	7.500	2.500
Etten-Leur	9.000	20.500	19.500	4.000
Geertruidenberg		11.500	7.500	2.000
Halderberge	12.000	17.000	7.500	2.500
Moerdijk	21.500	18.000	7.500	3.000
Oosterhout	33.500	33.000	19.500	6.000
Roosendaal	15.500	30.500	19.500	5.500
Rucphen	33.500	10.000	7.500	2.000
Steenbergen		12.000	7.500	2.000
Woensdrecht		9.000	7.500	2.000
Zundert	18.500	8.500	-	2.000
ABG		23.000	19.500	4.000
Overig (derden)	30.500	126.500	42.500	13.500
	305.000	**528.000**	**265.000**	**83.000**

5. Bijlagen

Meerjarenraming bijdrage uitvoeringsgerichte taken 2024 - 2026

Uitvoeringsgerichte taken 2027	Regioarcheologie	MBC	Netive	Careernet
Alphen-Chaam	19.000			
Altena	66.500	27.500	28.500	4.500
Baarle-Nassau	22.000	-	-	-
Bergen op Zoom		44.000	20.000	8.500
Breda		131.500	48.000	22.500
Drimmelen	28.500	13.000	7.500	2.500
Etten-Leur	9.500	21.500	20.000	4.000
Geertruidenberg		12.000	7.500	2.000
Halderberge	12.500	17.500	7.500	2.500
Moerdijk	22.000	18.500	7.500	3.000
Oosterhout	35.000	34.000	20.000	6.000
Roosendaal	16.000	31.500	20.000	5.500
Rucphen	35.000	10.500	7.500	2.000
Steenbergen		12.500	7.500	2.000
Woensdrecht		9.500	7.500	2.000
Zundert	19.000	9.000	-	2.000
ABG		23.500	20.000	4.000
Overig (derden)	31.500	131.500	44.000	13.500
	317.000	**548.000**	**270.000**	**84.000**

5. Bijlagen

Bijlage 5: Raming bijdrage Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Voor KCV geldt dat de vervoerskosten in rekening worden gebracht op basis van het werkelijk aantal verreden ritten per opdrachtgever.

Begroting 2024	Prognose ritten	Kosten vervoer	Klant bijdrage	Saldo vervoer	Bindend OV-advies	Lasten per ovh (ex. BTW)	Te dekken BTW-kosten	Lasten (incl. BTW-kosten)
Alphen-Chaam	7.000	221.000	-28.000	193.000		193.000	2.500	195.500
Altena	39.000	1.134.000	-155.000	979.000		979.000	13.000	992.000
Baarle-Nassau	7.000	269.000	-32.000	237.000		237.000	2.500	239.500
Bergen op Zoom	86.000	1.641.000	-228.000	1.413.000		1.413.000	19.000	1.432.000
Breda	256.500	5.165.000	-689.000	4.476.000		4.476.000	57.000	4.533.000
Drimmelen	28.500	753.000	-105.000	648.000		648.000	8.500	656.500
Etten-Leur	51.500	1.176.000	-161.000	1.015.000		1.015.000	13.500	1.028.500
Geertruidenberg	30.500	824.000	-110.000	714.000		714.000	9.000	723.000
Halderberge	26.000	673.000	-91.000	582.000		582.000	7.500	589.500
Moerdijk	30.500	987.000	-138.000	849.000		849.000	11.500	860.500
Oosterhout	71.000	1.512.000	-196.000	1.316.000		1.316.000	16.000	1.332.000
Roosendaal	108.500	2.021.000	-282.000	1.739.000		1.739.000	23.500	1.762.500
Rucphen	17.500	469.000	-65.000	404.000		404.000	5.500	409.500
Steenbergen	14.500	461.000	-61.000	400.000		400.000	5.000	405.000
Woensdrecht	12.500	361.000	-49.000	312.000		312.000	4.000	316.000
Zundert	17.000	517.000	-72.000	445.000		445.000	6.000	451.000
Wmo - Gemeenten	803.500	18.184.000	-2.462.000	15.722.000		15.722.000	204.000	15.926.000
OV - Provincie NB	24.000	699.000	-267.000	432.000	25.000	457.000	63.000	520.000
Totaal	**827.500**	**18.883.000**	**-2.729.000**	**16.154.000**	**25.000**	**16.179.000**	**267.000**	**16.446.000**

Deze kostenraming is gebaseerd op het vervoerscontract 2016-2023. In 2023 wordt dit contract opnieuw Europees aanbesteed. Zodra het aanbestedingsresultaat bekend is, wordt de raming voor 2024-2027 geactualiseerd.

5. Bijlagen

Bijlage 5: Raming bijdrage Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Begroting 2025	Prognose ritten	Kosten vervoer	Klant bijdrage	Saldo vervoer	Bindend OV-advies	Lasten per ovh (ex. BTW)	Te dekken BTW-kosten	Lasten (incl. BTW-kosten)
Alphen-Chaam	7.500	238.000	-30.000	208.000		208.000	2.500	210.500
Altena	39.000	1.143.000	-156.000	987.000		987.000	13.000	1.000.000
Baarle-Nassau	7.500	290.000	-35.000	255.000		255.000	3.000	258.000
Bergen op Zoom	86.000	1.645.000	-230.000	1.415.000		1.415.000	19.000	1.434.000
Breda	256.500	5.193.000	-698.000	4.495.000		4.495.000	57.500	4.552.500
Drimmelen	28.500	757.000	-106.000	651.000		651.000	9.000	660.000
Etten-Leur	51.500	1.182.000	-163.000	1.019.000		1.019.000	13.500	1.032.500
Geertruidenberg	30.500	830.000	-111.000	719.000		719.000	9.000	728.000
Halderberge	26.000	677.000	-92.000	585.000		585.000	7.500	592.500
Moerdijk	33.500	1.092.000	-152.000	940.000		940.000	12.500	952.500
Oosterhout	71.000	1.519.000	-198.000	1.321.000		1.321.000	16.500	1.337.500
Roosendaal	108.500	2.032.000	-286.000	1.746.000		1.746.000	23.500	1.769.500
Rucphen	17.500	471.000	-66.000	405.000		405.000	5.500	410.500
Steenbergen	14.500	463.000	-61.000	402.000		402.000	5.000	407.000
Woensdrecht	12.500	362.000	-49.000	313.000		313.000	4.000	317.000
Zundert	17.000	520.000	-73.000	447.000		447.000	6.000	453.000
Wmo - Gemeenten	807.500	18.414.000	-2.506.000	15.908.000		15.908.000	207.000	16.115.000
OV - Provincie NB	24.000	686.000	-275.000	411.000	25.000	436.000	61.500	497.500
Totaal	**831.500**	**19.100.000**	**-2.781.000**	**16.319.000**	**25.000**	**16.344.000**	**268.500**	**16.612.500**

5. Bijlagen

Bijlage 5: Raming bijdrage Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Begroting 2026	Prognose ritten	Kosten vervoer	Klant bijdrage	Saldo vervoer	Bindend OV-advies	Lasten per ovh (ex. BTW)	Te dekken BTW-kosten	Lasten (incl. BTW-kosten)
Alphen-Chaam	7.500	244.000	-30.000	214.000		214.000	2.500	216.500
Altena	39.000	1.172.000	-158.000	1.014.000		1.014.000	13.000	1.027.000
Baarle-Nassau	7.500	298.000	-35.000	263.000		263.000	3.000	266.000
Bergen op Zoom	86.000	1.686.000	-233.000	1.453.000		1.453.000	19.000	1.472.000
Breda	256.500	5.322.000	-706.000	4.616.000		4.616.000	58.500	4.674.500
Drimmelen	28.500	776.000	-107.000	669.000		669.000	9.000	678.000
Etten-Leur	51.500	1.212.000	-165.000	1.047.000		1.047.000	13.500	1.060.500
Geertruidenberg	30.500	851.000	-113.000	738.000		738.000	9.500	747.500
Halderberge	26.000	694.000	-93.000	601.000		601.000	7.500	608.500
Moerdijk	33.500	1.119.000	-154.000	965.000		965.000	12.500	977.500
Oosterhout	71.000	1.556.000	-200.000	1.356.000		1.356.000	16.500	1.372.500
Roosendaal	108.500	2.083.000	-289.000	1.794.000		1.794.000	24.000	1.818.000
Rucphen	17.500	482.000	-67.000	415.000		415.000	5.500	420.500
Steenbergen	14.500	474.000	-62.000	412.000		412.000	5.000	417.000
Woensdrecht	12.500	371.000	-50.000	321.000		321.000	4.000	325.000
Zundert	17.000	533.000	-73.000	460.000		460.000	6.000	466.000
Wmo - Gemeenten	807.500	18.873.000	-2.535.000	16.338.000		16.338.000	209.000	16.547.000
OV - Provincie NB	24.000	703.000	-283.000	420.000	25.000	445.000	63.500	508.500
Totaal	**831.500**	**19.576.000**	**-2.818.000**	**16.758.000**	**25.000**	**16.783.000**	**272.500**	**17.055.500**

5. Bijlagen

Bijlage 5: Raming bijdrage Kleinschalig Collectief Vervoer (KCV)

Begroting 2027	Prognose ritten	Kosten vervoer	Klant bijdrage	Saldo vervoer	Bindend OV-advies	Lasten per ovh (ex. BTW)	Te dekken BTW-kosten	Lasten (incl. BTW-kosten)
Alphen-Chaam	7.500	250.000	-31.000	219.000		219.000	2.500	221.500
Altena	39.000	1.201.000	-160.000	1.041.000		1.041.000	13.000	1.054.000
Baarle-Nassau	7.500	305.000	-35.000	270.000		270.000	3.000	273.000
Bergen op Zoom	86.000	1.728.000	-236.000	1.492.000		1.492.000	19.500	1.511.500
Breda	256.500	5.456.000	-714.000	4.742.000		4.742.000	59.000	4.801.000
Drimmelen	28.500	796.000	-108.000	688.000		688.000	9.000	697.000
Etten-Leur	51.500	1.242.000	-167.000	1.075.000		1.075.000	14.000	1.089.000
Geertruidenberg	30.500	872.000	-114.000	758.000		758.000	9.500	767.500
Halderberge	26.000	711.000	-94.000	617.000		617.000	8.000	625.000
Moerdijk	33.500	1.147.000	-155.000	992.000		992.000	13.000	1.005.000
Oosterhout	71.000	1.595.000	-203.000	1.392.000		1.392.000	17.000	1.409.000
Roosendaal	108.500	2.135.000	-293.000	1.842.000		1.842.000	24.000	1.866.000
Rucphen	17.500	494.000	-68.000	426.000		426.000	5.500	431.500
Steenbergen	14.500	486.000	-63.000	423.000		423.000	5.000	428.000
Woensdrecht	12.500	380.000	-50.000	330.000		330.000	4.000	334.000
Zundert	17.000	546.000	-74.000	472.000		472.000	6.000	478.000
Wmo - Gemeenten	807.500	19.344.000	-2.565.000	16.779.000		16.779.000	212.000	16.991.000
OV - Provincie NB	24.000	721.000	-291.000	430.000	25.000	455.000	65.000	520.000
Totaal	**831.500**	**20.065.000**	**-2.856.000**	**17.209.000**	**25.000**	**17.234.000**	**277.000**	**17.511.000**